

Јавно предузеће
ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Бања Лука
Број: 02-345-3248/10
Датум: 25-05-2010

**ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ
"ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ",
БАЊА ЛУКА**

**Финансијски извјештаји
за годину која се завршава
31. децембра 2009. године и
Извјештај независног ревизора**

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

САДРЖАЈ

	Страна
Извјештај независног ревизора	1 - 3
Финансијски извјештаји:	
Извјештај о укупном резултату	4
Извјештај о финансијском положају	5
Извјештај о промјенама на капиталу	6
Извјештај о новчаним токовима	7
Напомене уз финансијске извјештаје	8 - 50

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Власнику и надзорном одбору Јавног предузећа "Путеви Републике Српске", Бања Лука

Обавили смо ревизију приложених финансијских извјештаја (страна 4 до 50) Јавног предузећа "Путеви Републике Српске", Бања Лука (у даљем тексту "Предузеће"), који обухватају извјештај о финансијском положају на дан 31. децембра 2009. године, и одговарајући извјештај о укупном резултату, извјештај о промјенама на капиталу и извјештај о новчаним токовима за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и напомене уз финансијске извјештаје.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Руководство је одговорно за састављање и објективну презентацију ових финансијских извјештаја у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за састављање и објективну презентацију финансијских извјештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале усљед криминалне радње или грешке; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика, као и коришћење најбољих могућих рачуноводствених процјена.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо мишљење о приложеним финансијским извјештајима на основу обављене ревизије. Ревизију смо обавили у складу са Међународним стандардима ревизије, Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске и Правилником о ревизији финансијских извјештаја у Републици Српској. Ови стандарди налажу усаглашеност са етичким принципима и да ревизију планирамо и обавимо на начин који омогућава да се, у разумној мјери, увјеримо да финансијски извјештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и информацијама објелодањеним у финансијским извјештајима. Одabrани поступци су засновани на просуђивању ревизора, укључујући процјену ризика материјално значајних грешака садржаних у финансијским извјештајима, насталих усљед криминалне радње или грешке. Приликом процјене ових ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за састављање и објективну презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања најбољих могућих ревизорских процедура, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола правног лица. Ревизија, такође, укључује оцјену примјесењених рачуноводствених политика и вредновање значајних процјена које је извршило руководство, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбеђују солидну основу за изражавање нашег мишљења.

(наставља се)

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

**Власнику и надзорном одбору Јавног предузећа "Путеви Републике Српске", Бања Лука
(наставак)**

Мишљење

По нашем мишљењу, финансијски извјештаји објективно и истинито, по свим материјално значајним питањима, приказују финансијски положај Јавног предузећа "Путеви Републике Српске", Бања Лука на дан 31. децембра 2009. године, као и резултате његовог пословања и промјене у новчаним токовима за годину која се завршава на тај дан, у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске.

Скретање пажње

Не изражавајући резерве у односу на дато мишљење, скрећемо пажњу на следећа питања:

- a) Као што је објелодашено у напомени 34 уз финансијске извјештаје, дана 28. јануара 2009. године Влада Републике Српске је формирала Јавно предузеће "Аутопутеви Републике Српске", Бања Лука (у даљем тексту: "Аутопутеви РС") које би требало да се бави пословима у вези са финансирањем и изградњом аутопутева у Републици Српској, односно пословима којима се до сада, између осталог, бавило Предузеће. У складу са наведеним, дана 16. марта 2010. године Предузеће је са Аутопутевима РС закључило посебан Уговор о примопредаји права и обавеза по основу изградње аутопутева у Републици Српској ("Уговор"), по којем је договорено да се сва права и обавезе у вези са пројектима изградње аутопутева пренесу са Предузећа на Аутопутеве РС, односно да се искњиже из пословних књига Предузећа, и евидентирају у пословним књигама Аутопутева РС на дан 31. марта 2010. године. Дана 24. марта 2010. године Влада Републике Српске је, у функцији скупштине оба предузећа, дала сагласност на наведени Уговор. У складу са свим наведеним, Предузеће је саставило посебан подбилианс имовине и обавеза на дан 31. марта 2010. године (напомена 34), који би требало да буде основ за пренос цјелокупне имовине и обавеза, након добијања сагласности свих кредитора на пренос обавеза са Предузећа на Аутопутеве РС. Вриједност укупне имовине у наведеном подбилиансу на дан 31. марта 2010. године износи 274,164,044 Конвертибилне марке и једнака је вриједности обавеза и разграниченог прихода који би такође били предмет преноса. У тренутку издавања овог извјештаја Предузеће је било у поступку прибављања свих неопходних сагласности кредитора за пренос дијела обавеза. Руководство Предузећа сматра да, након добијања сагласности свих кредитора, издавање дијела имовине и обавеза Предузећа у новоформирano предузећe Аутопутеви РС не би требало да има значајне негативне ефекте на Предузеће, односно да Предузеће неће бити изложено материјално значајним потенцијалним губицима по наведеном основу у наредним обрачунским периодима;
- 6) Као што је објелодашено у напомени 1 уз финансијске извјештаје, Предузеће је основано и организовано као јавно предузеће у складу са одредбама Закона о јавним предузећима, при чему је Влада Републике Српске једини оснивач са 100% власничким капиталом, и није организовано ни као једна од правних форми привредних друштава у складу са Законом о привредним друштвима (акционарско друштво или друштво са ограниченим одговорношћу). Предузеће је у поступку добијања сагласности оснивача Предузећа за наведену статусну промјену, односно усаглашавање са новоусвојеним Законом о привредним друштвима;

(наставља се)

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

**Власнику и надзорном одбору Јавног предузећа "Путеви Републике Српске", Бања Лука
(наставак)**

Скретање пажње (наставак)

- в) Као што је објелодањено у напомени 31 уз финансијске извјештаје, Предузеће је потписало више уговора о кредитима са Европском банком за обнову и развој (EBRD), Европском инвестиционом банком (EIB), односно Свјетском банком (WB), на укупан износ од 342,903,634 Конвертибилне марке. До дана састављања финансијских извјештаја за 2009. годину Предузеће је, по основу наведених уговора о кредитима, укупно користило дио одобрених средстава у износу од 143,948,990 Конвертибилних марака, односно неискоришћени (неповучени) дио кредита на дан 31. децембра 2009. године износи 198,954,644 Конвертибилне марке.

Бања Лука, 26. април 2010. године

Овлашћени ревизор
Жарко Мионић

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

**ИЗВЈЕШТАЈ О УКУПНОМ РЕЗУЛТАТУ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године
(У Конвертибилним маркама)**

	<u>Напомена</u>	<u>Година која се завршава 31. децембра 2009.</u>	<u>Година која се завршава 31. децембра 2008.</u>
Пословни приходи			
Приходи од накнада	6	76,305,724	87,430,893
Остали пословни приходи	7	14,089,660	20,645,497
		<u>90,395,384</u>	<u>108,076,390</u>
Пословни расходи			
Трошкови одржавања магистралних и регионалних путева		(58,181,985)	(61,553,453)
Трошкови одржавања локалних путева		(10,000,000)	(20,662,000)
Трошкови материјала, горива и енергије	8	(124,833)	(150,133)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	9	(3,374,010)	(3,398,416)
Трошкови амортизације	13, 15	(13,394,328)	(9,728,348)
Трошкови резервисања	27, 28	(12,657)	(517,279)
Остали пословни расходи	10	(2,029,268)	(2,419,518)
		<u>(87,117,081)</u>	<u>(98,429,147)</u>
Пословни добитак		<u>3,278,303</u>	<u>9,647,243</u>
Финансијски приходи/(расходи)			
Финансијски приходи	11	2,308,790	1,906,354
Финансијски расходи	12	(1,590,286)	(2,419,634)
		<u>718,504</u>	<u>(513,280)</u>
Добитак прије опорезивања			
Порез на добитак	3.11	3,996,807	9,133,963
Нето добитак		<u>3,996,807</u>	<u>9,133,963</u>
Остали укупни резултат		-	-
Укупни резултат за годину		<u>3,996,807</u>	<u>9,133,963</u>

Напомене на наредним странама
чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

Руководство Предузећа је усвојило финансијске извјештаје Предузећа дана 26. фебруара 2010. године.

Потписано у име Предузећа:

Младен Лазардин,
Директор

Здравко Солдат,
Извршни директор за финансијско-рачуноводствене послове

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ

На дан 31. децембра 2009. године

(У Конвертибилним маркама)

	<u>Напомена</u>	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	13	5,015,852,340	4,871,010,966
Аванси за нематеријална улагања	14	56,780,784	38,233,462
Некретнине и опрема	15	4,900,037	5,204,628
Аванси за некретнине и опрему	16	6,219,528	-
Дугорочна потраживања		-	7,529
		<u>5,083,752,689</u>	<u>4,914,456,585</u>
Обртна имовина			
Дати аванси		23,890	2,594
Потраживања од купаца	17	40,383	28,024
Краткорочни финансијски пласмани	18	14,100,000	38,400,000
Друга потраживања и АВР	19	5,499,508	3,142,214
Готовински еквиваленти и готовина	21	44,437,185	21,227,065
		<u>64,100,966</u>	<u>62,799,897</u>
Укупна актива		<u>5,147,853,655</u>	<u>4,977,256,482</u>
ПАСИВА			
Капитал			
Државни капитал	22	159,800,540	159,800,540
Ревалоризационе резерве	23	4,447,954,094	4,447,954,094
Законске резерве	24	17,287,394	751,394
Нераспоређени добитак		<u>20,533,179</u>	<u>33,072,372</u>
		<u>4,645,575,207</u>	<u>4,641,578,400</u>
Дугорочне обавезе и резервисања			
Дугорочни кредити	25	152,217,588	64,844,191
Разграничен приходи	26	304,125,007	229,790,864
Обавезе за бенефиције за запослене	27	115,201	126,200
Резервисања	28	16,580,857	12,869,093
		<u>473,038,653</u>	<u>307,630,348</u>
Краткорочне обавезе			
Текуће доспијеће дугорочних обавеза	25	10,948,099	7,847,582
Обавезе према добављачима	29	14,281,568	16,922,029
Остале краткорочне обавезе и ПВР	30	4,010,128	3,278,123
		<u>29,239,795</u>	<u>28,047,734</u>
Укупна пасива		<u>5,147,853,655</u>	<u>4,977,256,482</u>

Напомене на наредним странама
чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

**ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА НА КАПИТАЛУ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године
(У Конвергibilним маркама)**

	Државни капитал	Ревалориза- ционе резерве	Законске резерве	Нераспоре- ђени добитак	Укупно
Станje, 1. јануар 2008. године	159,800,540	4,447,954,094	751,394	23,938,409	4,632,444,437
Нето добитак текуће године	-	-	-	9,133,963	9,133,963
Станje, 31. децембар 2008. године	159,800,540	4,447,954,094	751,394	33,072,372	4,641,578,400
Пренос на законске резерве	-	-	16,536,000	(16,536,000)	-
Нето добитак текуће године	-	-	-	3,996,807	3,996,807
Станje, 31. децембар 2009. године	159,800,540	4,447,954,094	17,287,394	20,533,179	4,645,575,207

Напомене на наредним странама
чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године
(У Конвертибилним маркама)

	Година која се завршава 31. децембра 2009.	Година која се завршава 31. децембра 2008.
Токови готовине из пословних активности		
Приливи од накнада и примљени аванси	78,851,620	87,238,618
Остали приливи из редовног пословања	39,546	2,251
Одливи за одржавање јавних путева, трошкове и дате авансе	(72,196,910)	(79,683,196)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и примања	(3,089,101)	(3,618,544)
Одливи по основу камата	(3,286,652)	(4,595,938)
Одливи по основу осталих дажбина	(2,384,033)	(3,300,283)
<i>Нето одлив готовине из пословних активности</i>	<u>(2,065,530)</u>	<u>(3,957,092)</u>
Токови готовине из активности инвестирања		
Приливи од камата	2,277,268	1,805,852
Набавке основних средстава и нематеријалних улагања	(179,003,737)	(134,581,434)
Приливи по основу дугорочних финансијских пласмана	7,529	7,529
Одливи по основу краткорочних финансијских пласмана	24,300,000	(15,100,000)
<i>Нето одлив готовине из активности инвестирања</i>	<u>(152,418,940)</u>	<u>(147,868,053)</u>
Токови готовине из активности финансирања		
Прилив по основу донација	87,220,676	130,372,063
Приливи по основу дугорочних финансијских обавеза	90,473,914	22,751,352
<i>Нето прилив готовине из активности финансирања</i>	<u>177,694,590</u>	<u>153,123,415</u>
Нето повећање готовине и еквивалената готовине	<u>23,210,120</u>	<u>1,298,270</u>
Готовина и еквиваленти готовине на почетку године	<u>21,227,065</u>	<u>19,928,795</u>
Готовина и еквиваленти готовине на крају године	<u>44,437,185</u>	<u>21,227,065</u>

Напомене на наредним странама
чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

1. ОСНИВАЊЕ И ДЈЕЛАТНОСТ

Јавно предузеће "Путеви Републике Српске", Бања Лука (у даљем тексту "Предузеће") је основано 5. марта 2004. године као правни сљедбеник Републичке дирекције за путеве која је била у саставу Министарства саобраћаја и веза Републике Српске.

Предузеће је основано на основу члана 10. Закона о јавним путевима и на основу Одлуке Владе Републике Српске о оснивању Јавног предузећа "Путеви Републике Српске" од 22. јануара 2004. године. Оснивање Предузећа је уписано у судски регистар Основног суда у Бањој Луци 5. марта 2004. године Рјешењем бр. U/I 462/04.

Основну дјелатност Предузећа чини управљање, грађење, одржавање и заштита мреже магистралних и регионалних путева и одржавање и заштита аутопутева у Републици Српској. Поред основне дјелатности, Предузеће обавља и дјелатности одржавања и заштите мостова, тунела, потпорних и обложних зидова, сигнализације и заштите вегетације на магистралним и регионалним путевима у Републици Српској, као и планирања, развоја и изградње путне мреже, безbjедност саобраћаја, заштита животне средине и рад зимске службе.

Предузеће је организовано као јавно предузеће у складу са одредбама Закона о јавним предузећима ("Службени гласник РС", број 75/04), при чему је Влада Републике Српске једини оснивач са 100% власничким капиталом.

Сједиште Предузећа је у Улици Васе Пелагића број 10, у Бањој Луци.

На дан 31. децембра 2009. године Предузеће је имало 63 запослена радника.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја

Финансијски извјештаји Предузећа су припремљени у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске. Приложени финансијски извјештаји су припремљени по начелу набавне вриједности, осим за вриједност нематеријалних улагања и одређене финансијске инструменте.

На основу одредби Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник РС", број 67/05) сва правна лица са сједиштем у Републици Српској су у обавези да у потпуности примјењују Међународне рачуноводствене стандарде (МРС), односно Међународне стандарде финансијског извјештавања (МСФИ) који су били у примјени на дан 31. децембра 2005. године, Међународне стандарде ревизије (МCR), Кодекс етике за професионалне рачуновође и пратећа упутства, објашњења и смјернице које доноси Међународна федерација рачуновођа (IFAC), на финансијске извјештаје за периоде који починују 1. јануара 2006. године или касније.

Поред наведеног, дана 8. априла 2009. године Народна скупштина Републике Српске је усвојила нови Закон о рачуноводству и ревизији Републике Српске, који регулише састављање и ревизију финансијских извјештаја за привредне субјекте у Републици Српској, а који ће се примјењивати од 1. јануара 2010. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА
И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)**

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја (наставак)

Промјене у МРС, као и нови МСФИ издати након усвајања важећег Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске (30. јун 2005. године), нису објављени и званично усвојени у Републици Српској.

Иако нови и ажурирани МСФИ и МРС нису објављени и званично усвојени у Републици Српској, Предузеће је, приликом састављања приложених финансијских извјештаја, усвојило новообјављене и ажуриране МРС и МСФИ. Усвајањем нових и ажурираних МРС и МСФИ, Предузеће је објелоданило додатне напомене у овим финансијским извјештајима.

Финансијски извјештаји Предузећа су приказани у формату прописаном новим Правилником о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 79/09), Правилником о садржини и форми образца финансијских извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 84/09), као и Правилником о садржини и форми образца извјештаја о промјенама на капиталу ("Службени гласник РС", број 84/09).

Износи у приложеним финансијским извјештајима су изражени у Конвертибилним маркама (KM). Конвертибилна марка представља функционалну и званичну извјештајну валуту у Републици Српској.

Предузеће је приликом састављања извјештаја о новчаним токовима за годину која се завршава на дан 31. децембра 2009. године користило директни метод извјештавања о новчаним токовима.

Предузеће је у састављању ових финансијских извјештаја примјењивало рачуноводствене политике образложене у напомени 3 уз финансијске извјештаје.

Стандарди и тумачења на снази у текућем периоду

Сљедеће измене постојећих стандарда, издатих од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде, и тумачења (IFRIC), издата од Одбора за тумачење међународних рачуноводствених стандарда, биле су на снази за текући период:

- МСФИ 8 "Оперативни сегменти" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2009. године),
- Измјене МСФИ 4 "Уговори о осигурању" и МСФИ 7 "Финансијски инструменти: Објелодањивање" – Унапређење објављивања у вези са финансијским инструментима (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2009. године),
- Измјене МСФИ 1 "Прва примјена МСФИ" и МРС 27 "Консолидовани и одвојени финансијски извјештаји" – Трошак улагања у зависно друштво, заједнички подухват или придружено друштво (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2009. године),
- Измјене различитих стандарда и тумачења која су резултат пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ објављеног 22. маја 2008. године (МРС 1, МСФИ 5, МРС 8, МРС 10, МРС 16, МРС 19, МРС 20, МРС 23, МРС 27, МРС 28, МРС 29, МРС 31, МРС 34, МРС 36, МРС 38, МРС 39, МРС 40, МРС 41) првенствено кроз отклањање неконзистентности и рашчишћавање текста (већина измена биће на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2009. године),

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА
И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)**

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја (наставак)

Стандарди и тумачења на снази у текућем периоду (наставак)

- Измјене MPC 32 "Финансијски инструменти: Презентација" и MPC 1 "Презентација финансијских извјештаја" – Повративи инструменти и обавезе проистекле по основу ликвидације (на снази за периоде који почињу на или након 1. јануара 2009. године),
- MPC 1 (ревидирани) "Презентација финансијских извјештаја" – Ревидирана презентација (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2009. године),
- MPC 23 (ревидирани) "Трошкови позајмљивања" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2009. године),
- Измјене МСФИ 2 "Исплате по основу акција" – Услови стицања права и отказивања (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2009. године),
- Измјене IFRIC 9 "Поновна процјена уграђених деривата" и MPC 39 "Финансијски инструменти: Признавање и мјерење" – Уграђени деривати (на снази за годишње периоде који почињу на или након 30. јуна 2009. године),
- IFRIC 13 "Програми лојалности купаца" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2008. године),
- IFRIC 15 "Уговори о изградњи неректнине" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2009. године),
- IFRIC 16 "Хеџинг нето инвестиција у иностраним операцијама" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. октобра 2008. године).

Усвајање ових измјена постојећих стандарда и тумачења није имало за резултат значајније промјене рачуноводствених политика Предузећа.

Стандарди и тумачења који су издати али који нису још увијек у примјени

На дан одобравања ових финансијских извјештаја, следећи нови стандарди, измјене стандарда и интерпретације су биле издате али нису постале ефективне:

- МСФИ 9 "Финансијски инструменти" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- МСФИ 3 (ревидирани) "Пословне комбинације" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- МСФИ 1 "Прва примјена МСФИ" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- Измјене МСФИ 2 "Исплате по основу акција" – Трансакције групних исплата у новцу по основу акција (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2010. године),
- Измјене MPC 24 "Објелодањивања о повезаним странама" - Поједностављивање захтјеваних објелодањивања за ентитете у државном власништву и појашњење дефиниције повезаних страна (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2011. године),

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА
И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)**

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја (наставак)

Стандарди и тумачења који су издати или који нису још увијек у примјени (наставак)

- Измјене MPC 27 "Консолидовани и појединачни финансијски извјештаји" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- Измјене MPC 32 "Финансијски инструменти: Приказивање" – Рачуноводствено обухватање права (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. фебруара 2010. године),
- Измјене MPC 39 "Финансијски инструменти: Признавање и мјерење" – Прихватљиве хецинг ставке (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- Измјене различитих стандарда и тумачења која су резултат пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ објављеног 16. априла 2009. године (МСФИ 2, МСФИ 5, МСФИ 8, MPC 1, MPC 7, MPC 17, MPC 18, MPC 36, MPC 38, MPC 39, IFRIC 9, IFRIC 16) првенствено кроз отклањање неконзистентности и рашишћавање текста (већина измјена биће на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2010. године),
- Измјене IFRIC 14 "MPC 19 - Граница дефинисаних примања запослених, минимум захтјева фонда и њихова интеракција" - Претплата минималних захтјева фонда (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2011. године),
- IFRIC 17 "Пренос неновчаних средстава власницима предузећа" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- IFRIC 18 "Пренос средстава комитентима" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- IFRIC 19 "Укидање обавеза инструментима капитала" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2010. године).

Руководство Предузећа је изабрало да не усвоји ове стандарде, измјене и тумачења прије него они ступе на снагу. Руководство предвиђа да усвајање ових стандарда, измјена и тумачења неће имати материјалан утицај на финансијске извјештаје Предузећа у периоду иницијалне примјене.

2.2. Упоредни подаци

Предузеће је као упоредне податке приказало извјештај о укупном резултату, извјештај о промјенама на капиталу и извјештај о новчаним токовима за годину која се завршава 31. децембра 2008. године, односно извјештај о финансијском положају на дан 31. децембра 2008. године.

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Нематеријална улагања

Нематеријална улагања се сastoјe од процијењене вриједности јавних путева на територији Републике Српске, нематеријалних улагања у припреми и осталих нематеријалних улагања (софтвери).

Под улагањем у јавни пут подразумијевају се улагања по основу пројектовања, грађења, надзора, других трошкова везаних за изградњу јавних путева (трошкови по основу рјешавања имовинско-правних односа, камате на кредите до момента стављања јавног пута у употребу и др.) и значајни радови у којима се мијењају конструктивни елементи пута или објекта на путу.

Јавни путеви на територији Републике Српске су, у складу са члановима 3. и 11. Закона о јавним путевима, повјерени Предузећу на управљање, грађење, одржавање и заштиту, али су и даље у својини Републике Српске као добро у општој употреби.

Предузеће је у току 2004. године извршило процјену вриједности јавних путева са стањем на дан 31. децембра 2004. године. Процијену је извршила комисија састављена од стране радника Предузећа, у складу са Правилником о начинима и роковима процјене и књижења ефеката процјене вриједности поједињих позиција биланса стања правних лица ("Службени гласник РС", број 9/03). Ефекти процјене евидентирани су као повећање вриједности нематеријалних улагања, а у корист ревалоризационих резерви.

У току 2005. године Предузеће је извршило и процјену вертикалне сигнализације и одбојне ограде на јавним путевима које нису биле обухваћене процјеном јавних путева на дан 31. децембра 2004. године, и у својим пословним књигама, такође, евидентирало ефекте наведене процјене у корист ревалоризационих резерви.

3.2. Некретнине и опрема

Некретнине и опрема су исказани по набавној вриједности и умањени за исправку вриједности и евентуална обезврјеђења вриједности. Набавну вриједност чини вриједност по фактури добављача укључујући царине, порезе који се не могу рефундирати и све друге трошкове довођења средства у стање функционалне припремности. Набавна вриједност умањена је за све примљене попусте и/или рабате. Набавна вриједност изграђених некретнина и опреме је њихова набавна вриједност на датум када су изградња или развој завршени.

Под некретнинама и опремом сматрају се она средства чији је очекивани корисни вијек употребе дужи од једне године.

Добит која настаје приликом расходовања некретнине и опреме књижи се у корист осталих пословних прихода. Губитак настао приликом отуђивања некретнине и опреме књижи се на терет осталих пословних расхода.

Адаптације, обнављања и поправке које продужавају вијек коришћења средства, увећавају вриједност некретнине и опреме. Оправке и одржавања се књиже на терет текућег обрачунског периода и приказују као трошкови пословања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.3. Амортизација

Амортизација некретнина, опреме и нематеријалних улагања се обрачунава на набавну вриједност на почетку године, као и на некретнине, опрему и нематеријална улагања стављена у употребу током године, примјеном пропорционалног метода.

Основицу за обрачун амортизације нематеријалних улагања (јавних путева) представља само горњи хабајући дио асфалтног дијела пута (горњи строј) који се амортизује током вијека корисне употребе.

Процијењени корисни вијек употребе поједињих група некретнина, опреме и нематеријалних улагања, који је служио као основа за обрачун амортизације и примијењене стопе у току 2009. године су сљедећи:

	Стопа амортизације (%)	Вијек трајања (година)
Јавни пут (горњи строј)	4	25
Мостови	4.5 - 10	10 - 22
Тунели	4.5 - 10	10 - 22
Саобраћајна сигнализација	20	5
Одбојне ограде	20	5
Грађевински објекти	1.3	77
Путнички аутомобили	14.3 - 15.5	6 - 7
Намјештај	12.5	8
Мјерни инструменти	20	5
Рачунари и рачунарска опрема	20	5

3.4. Обезвређење вриједности некретнина, опреме и нематеријалних улагања

На дан извјештаја о финансијском положају, руководство Предузећа анализира вриједности некретнина, опреме и нематеријалних улагања приказаних у финансијским извјештајима. Уколико постоји индикација да за неко нематеријално улагање, односно некретнину и опрему, постоји обезвређење, надокнадиви износ те имовине се процјењује како би се утврдио износ обезвређења. Уколико је надокнадиви износ неког средства процијењен као нижи од вриједности исказане у финансијским извјештајима, вриједност средства исказаног у финансијским извјештајима се смањује до своје надокнадиве вриједности.

Обезвређење се признаје као трошак текућег периода и евидентира у оквиру осталих пословних расхода, уколико средство није приказано у финансијским извјештајима по ревалоризованој вриједности, када се обезвређење третира као смањење ревалоризационе резерве до ревалоризованог износа.

Ако се касније поништи обезвређење, вриједност средства приказана у финансијским извјештајима се повећава до промијењене надокнадивог износа, али тако да повећана вриједност приказана у финансијским извјештајима не прелази износ који би био приказан да се у протеклим годинама није рачунало обезвређење. Поништење обезвређења се рачуна као приход текућег периода, уколико средство није приказано у финансијским извјештајима по ревалоризованој вриједности, када се поништење обезвређења третира као повећање ревалоризационе резерве.

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.5. Финансијски инструменти

Финансијска средства и обавезе се евидентирају у извјешатју о финансијском положају, од момента када је Предузеће уговорним одредбама везано за инструмент.

Финансијска средства престају да се признају када Предузеће изгуби контролу над уговореним правима над тим инструментима, што се дешава када су права коришћења инструмената реализована, истекла, напуштена или уступљена. Финансијска обавеза престаје да се признаје када Предузеће испуни обавезу или када је обавеза плаћања предвиђена уговором укинута или истекла.

Потраживања од купаца и друга потраживања

Потраживања су приказана по њиховој номиналној вриједности, умањеној за исправке вриједности ненаплативих потраживања. Исправка вриједности потраживања врши се индиректно за износ доспјелих потраживања која нису наплаћена у одређеном периоду од датума доспијећа за плаћање (преко 90 дана), а директно ако је немогућност наплате извјесна и документована (по основу судског рјешења или одлуке).

Краткорочни финансијски пласмани

Краткорочни финансијски пласмани се сastoје од краткорочно (до годину дана) орочених депозита у пословним банкама, и приказани су у висини депонованих средстава на дан извјештаја о финансијском положају.

Готовински еквиваленти и готовина

Готовински еквиваленти и готовина укључују готовину у благајни, депозите код комерцијалних банака, као и високо ликвидна средства која се могу брзо конвертовати у познате износе готовине, уз беззначајан ризик од промјене вриједности.

Финансијске обавезе

Финансијске обавезе обухватају дугорочне кредите, краткорочне обавезе из пословања и остale обавезе.

Финансијске обавезе се иницијално признају у износу примљених средстава. Након почетног признавања финансијске обавезе се мјере у износу по коме је обавеза почетно призната умањена за отплате главнице, увећана за износе капитализованих камата и умањена за било који отпис одобрен од стране повјериоца. Финансијске обавезе су исказане по амортизираној вриједности коришћењем ефективне каматне стопе. Обавезе по основу камата на финансијске обавезе се евидентирају на терет финансијских расхода у периоду на који се односе и приказују у оквиру осталих краткорочних обавеза. Финансијска обавеза престаје да се признаје када Предузеће испуни обавезу или када је обавеза плаћања предвиђена уговором укинута или истекла.

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.6. Резервисања

Резервисања се признају и врше када Предузеће има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вјероватно да ће одлив ресурса који стварају економске добити бити потребан да се измири обавеза и када се може поуздано процјенити износ обавезе.

Резервисања се састоје од резервисања за судске спорове који се воде против Предузећа, резервисања за гаранције примљене од извођача радова на реконструкцији и изградњи јавних путева за отклањање евентуалних недостатака у гарантном периоду, као и резервисања за бенефиције запослених у складу са МРС 19 "Примања запослених".

Резервисања за судске спорове извршена су на основу процјене исхода спорова за које се вјерује да ће настати у наредној години или годинама.

Дугорочна резервисања за гаранције примљене од извођача радова се односе на резервисања по основу отклањања евентуалних недостатака у гарантном периоду приликом реконструкције и изградње јавних путева од стране извођача радова које је Предузеће ангажовало.

Кретања на резервисањима у току 2009. године су приказана у напомени 28.

3.7. Разграничен приходи

Разграничен приходи се односе на приходе разграничене по основу примљених донација (новчаних средстава) од Босне и Херцеговине (Републике Српске) за изградњу аутопутева, регионалних и магистралних путева и објеката на територији Републике Српске, а у складу са МРС 20 "Рачуноводствено обухватање државних донација и објављивање државне помоћи".

Кретање на разграниченом приходу по основу примљених донација у току периода приказано је у напомени 26.

3.8. Трошкови текућег одржавања, оправки и реконструкција

Трошкови текућег одржавања, оправки и реконструкција непретнине, опреме и нематеријалних улагања исказани су у извјештају о укупном резултату у стварно насталом износу. Трошкови текућег одржавања највећим дијелом се односе на одржавање јавних путева.

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.9. Приходи од накнада

У складу са члановима 55. и 56. Закона о јавним путевима, приходе Предузећа представљају приходи по основу накнада за коришћење јавних путева, и то накнада:

1. за магистралне и регионалне путеве у малопродајној цијени деривата нафте;
2. за јавне путеве на годишњем нивоу од регистрације моторних и прикључних возила;
3. за употребу пута, његовог дијела или путног објекта - посебна накнада;
4. за ванредни превоз;
5. за постављање натписа у заштитном појасу пута;
6. за коришћење путног земљишта;
7. за прикључење прилазног пута на јавни пут;
8. за постављање инсталације у пут и појас пута; и
9. за изградњу и коришћење комерцијалних објеката у заштитном појасу пута.

Висину накнада на магистралним и регионалним путевима које припадају Предузећу утврђује Влада Републике Српске, на приједлог Предузећа. Приходи од накнада се признају у тренутку наплате накнада од стране Предузећа (накнаде за магистралне и регионалне путеве у малопродајној цијени деривата нафте и накнаде за јавне путеве на годишњем нивоу од регистрације моторних и прикључних возила), односно у тренутку издавања рјешења или сагласности за коришћење дијела јавних путева (остале накнаде).

3.10. Прерачунавање средстава и обавеза у страним средствима плаћања

Пословне промјене настале у страниј валути су прерачунате у конвертибилне марке по званичном курсу који је важио на дан пословне промјене.

Средства и обавезе исказане у страниј валути на дан извјештаја о финансијском положају, прерачунати су у Конвертибилне марке по званичном курсу који је важио на тај дан.

Нето позитивне или негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у страниј валути и приликом прерачуна позиција извјештаја о финансијском положају исказаних у страниј валути књижене су у корист или на терет извјештаја о укупном резултату, као добици или губици по основу курсних разлика.

3.11. Порези и доприноси

Текући порез на добитак

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добит. Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава примјеном прописане пореске стопе од 10% на основицу утврђену пореским билансом, коју представља износ добитка прије опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода, а у складу са пореским прописима Републике Српске.

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.11. Порези и доприноси (наставак)

Текући порез на добитак (наставак)

Предузеће нема обавезу плаћања пореза на добитак за 2009. годину, иако је пословало са добитком, јер, према мишљењу Министарства финансија Републике Српске (Пореска управа), Предузеће није порески обvezник пореза на добит услед чињенице да је Предузеће регистровано као јавно предузеће које остварује основне приходе путем наплате јавних прихода, односно из буџета, као и чињенице да Предузеће остварује остале приходе по основу донација и приходе од некретнине. Међутим, уколико поред неопорезиве добити Предузеће оствари и добит по основу неких других прихода који су опорезиви, тада се на тако остварену добит обрачунава и уплаћује порез на добит.

Порески прописи Републике Српске не предвиђају могућност да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година.

Одложени порез на добитак

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према извјештају о финансијском положају, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основе потраживања и обавеза у извјештају о финансијском положају и њихове књиговодствене вриједности. Важеће пореске стope на дан извјештаја о финансијском положају или пореске стope које су након тога дана ступиле на снагу, користе се за утврђивање разграниченог износа пореза на добитак. Одложене пореске обавезе се признају за све привремене опорезиве разлике. Одложена пореска потраживања се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вјероватно постојати опорезиви добитак до којег се пренијети порески губитак и кредити могу умањити.

Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата представљају плаћања према важећим републичким и општинским прописима ради финансирања разних комуналних и републичких потреба. Ови порези и доприноси укључени су у оквиру осталих пословних расхода.

Порез на додату вриједност

Законом о порезу на додату вриједност уведен је обавеза и регулисан је систем плаћања пореза на додату вриједност (ПДВ) на територији Босне и Херцеговине, чиме је замијењен дотадашњи систем опорезивања примјеном пореза на промет производа и услуга.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.12. Бенефиције за запослене

a) Порези и доприноси за обезбеђење социјалне сигурности запослених

У складу са домаћим прописима и усвојеном рачуноводственом политиком, Предузеће је обавезно да уплаћује доприносе разним државним фондовима за социјалну заштиту. Ове обавезе укључују доприносе на терет запослених у износима који се обрачунавају примјеном специфичних, законом прописаних стопа. Предузеће има законску обавезу да изврши обуставу обрачунатих доприноса из бруто зарада запослених и да за њихов рачун изврши пренос обустављених средстава у корист одговарајућих државних фондова. Доприноси на терет запослених књиже се на терет трошкова у периоду на који се односе.

b) Обавезе по основу отпремнина и јубиларних награда

У складу са Законом о раду и Правилником о раду, Предузеће је обавезно да запосленима, при одласку у пензију исплати отпремнине у висини од три мјесечне плате остварене од стране запосленог или три просјечне плате у Предузећу. Као основица за обрачун узима се највећа мјесечна плата запосленог који је остварио услове за одлазак у пензију, а која је исплаћена у посљедњих 12 мјесеци прије престанка уговора о раду. Поред тога, Предузеће је у обавези да исплаћује и јубиларне награде у висини између једне и четири просјечне мјесечне плате у Предузећу, остварене у мјесецу прије исплате. Број мјесечних зарада за јубиларне награде одређују се на основу броја година које је запослени провео у Предузећу, што је приказано у сљедећој табели:

Број година проводених у Предузећу	Број плата
10	1
20	2
30	4

На основу МРС 19 "Примања запослених" захтијева се обрачун и укалкулисање садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде.

Трошкови везани за накнаде приликом одласка у пензију и јубиларне награде утврђују се коришћењем метода пројектованих јединица кредитирања, са актуарским одмјеравањем које се врши на дан биланса стања. У складу са наведеним, Предузеће је ангажовало овлашћеног актуара да у име Предузећа изврши обрачун садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде на дан 31. децембра 2009. године. Приликом обрачуна наведене садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде овлашћени актуар је користио сљедеће претпоставке: дисконтна стопа од 8% годишње (просјечна стопа приноса на дугорочне кредитне пословни банака у Републици Српској), пројектовани раст зарада 0% годишње, године радног стажа за одлазак у пензију – 40 година за мушкице и 35 година за жене, пројектована флукутација запослених на основу података о историјском кретању запослених, званично објављене стопе морталитета из окружења, као и остали услови неопходни за остваривање права на отпремнину и јубиларну награду.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.13. Правична (фер) вриједност

Пословна политика Предузећа је да објелодани информације о правичној вриједности активе и пасиве за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. У Републици Српској не постоји довољно тржишног искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стoga, правичну вриједност није могуће поуздано утврдити у одсуству активног тржишта. Управа Предузећа врши процјену ризика и, у случајевима када се оцијени да вриједност по којој се имовина води у пословним књигама неће бити реализована, врши исправку вриједности. По мишљењу Управе Предузећа, износи у овим финансијским извјештајима одражавају вриједност која је, у датим околностима, највјеродостојнија и најкориснија за потребе извјештавања.

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ

Презентација финансијских извјештаја захтијева од руководства коришћење најбољих могућих процјена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентоване вриједности средстава и обавеза и објелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извјештаја, као и прихода и расхода у току извјештајног периода. Ове процјене и претпоставке су засноване на информацијама расположивим на дан састављања финансијских извјештаја, а будући стварни резултати могу да се разликују од процјењених износа.

Основне претпоставке које се односе на будуће догађаје и остале значајне изворе неизвјесности при давању процјене на дан извјештаја о финансијском положају, која носи ризик са могућим исходом у материјално значајним корсацијама садашње вриједности средстава и обавеза у наредној финансијској години представљене су у даљем тексту:

Процијењени корисни вијек некретнина, опреме и нематеријалних улагања

Одређивање корисног вијека некретнина, опреме и нематеријалних улагања је засновано на историјском искуству са сличним средствима, као и предвиђеним технолошким напретком и промјенама економских и индустриских фактора. Адекватност процјењеног преосталог корисног вијека некретнина, опреме и нематеријалних улагања се анализира годишње, или где год постоји индиција о значајним промјенама одређених претпоставки. Руководство Предузећа сматра да су рачуноводствене процјене у вези са процјењеним корисним вијеком трајања некретнина, опреме и нематеријалних улагања, значајне рачуноводствене процјене, јер укључују и претпоставке о технолошком развоју у веома иновативној индустрији. Такође, усљед значајности сталних средстава у укупној активи Предузећа, утицај сваке промјене у наведеним претпоставкама може бити материјално значајан на финансијски положај Предузећа, као и на резултате његовог пословања.

Обезврјеђење вриједности средстава

На дан извјештаја о финансијском положају, руководство Предузећа анализира вриједности средстава приказаних у финансијским извјештајима. Уколико постоји индиција да за неко средство постоји обезврјење, надокнадиви износ тог средства се процјењује како би се утврдио износ обезврјења. Уколико је надокнадиви износ неког средства процјењен као нижи од вриједности исказане у финансијским извјештајима, вриједност средства исказаног у финансијским извјештајима се смањује до своје надокнадиве вриједности.

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ (наставак)

Резервисања

Резервисања се признају и врше када Предузеће има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вјероватно да ће одлив ресурса који стварају економске добити бити потребан да се измири обавеза и када се може поуздано процјенити износ обавезе.

5. ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНЕ СЛУЖБЕ ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ЗА 2006. ГОДИНУ

У складу са чланом 14. Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске ("Службени гласник РС", број 16/99, 39/03, 115/04), Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске (у даљем тексту "Главна служба за ревизију") је у току 2007. године извршила контролу пословања и финансијских извјештаја Предузећа за 2006. годину. У свом извјештају о обављеној ревизији од 7. децембра 2007. године Главна служба за ревизију је изразила негативно мишљење о финансијским извјештајима Предузећа за пословну 2006. годину, састављеним у складу са Међународним стандардима за финансијско извјештавања (МСФИ) и Међународним рачуноводственим стандардима (МРС). Према мишљењу Главне службе за ревизију негативно мишљење је изражено услед следећих материјално значајних недостатака у финансијским извјештајима Предузећа (*цитат из извјештаја Главне службе за ревизију у наставку*):

- (а) "Процијењену вриједност јавних путева Предузеће третира као нематеријална улагања на основу мишљења Министарства финансија РС, а код обрачуна амортизације их третира као основна средства (путеви, мостови, тунели), што је у супротности са МРС 16 "Некретнине, постројења и опрема" и МРС 38 "Нематеријална, неопипљива средства";
- (б) Поред тога што су јавни путеви добра у општој употреби и у својини Републике Српске, дата Предузећу на управљање, одржавање, грађење и заштиту (члан 3. Закона о путевима ("Службени гласник РС", број 3/04)) мишљења смо да прву процјену ефекта процјене треба књижити као валоризацију (имовина и извори средстава), а не као ревалоризацију (нематеријална улагања и ревалоризационе резерве), у складу са МРС 16 "Некретнине, постројења и опрема", параграф 7;
- (в) Третман корекција пословних догађаја није дефинисан рачуноводственим политикама Предузећа и није извршен у складу са МРС 8 "Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке". Исказивање истовремено губитка и добити није у складу са МРС. Уз финансијске извјештаје нису достављене ноте које јасно образлажу финансијске извјештаје за 2006. годину, а посебно ефекте извршених корекција на кумулирани губитак и добит из претходних година." (*цитат завршења*)
- (г) Поред наведеног, Главна служба за ревизију је мишљења да је Предузеће у одређеним случајевима јавних набавки у периоду до 31. децембра 2006. године поступило супротно одредбама Закона о јавним набавкама.

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

5. ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНЕ СЛУЖБЕ ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ЗА 2006. ГОДИНУ (наставак)

У складу са наведеним извјештајем, руководство Предузећа је доставило Главној служби за ревизију и свом оснивачу (Влади Републике Српске) План активности на реализацији препорука из извјештаја Главне службе за ревизију. У складу са наведеним Планом, Предузеће је спровело дио захтијеваних препорука Главне службе за ревизију које је било у могућности да спроведе, а које се тичу усвајања нових рачуноводствених политка по питању објелодањивања корекција грешака из претходног периода, у складу са МРС 8 "Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке". Такође, Предузеће је извршило и допуну својих интерних процедура у вези са имплементацијом Закона о јавним набавкама. Поред наведеног, Предузеће је затражило и писмену сагласност надлежног Министарства финансија Републике Српске ("Министарство") на приједлог одлуке о повећању основног капитала Предузећа из ревалоризационих резерви, као што је предложила Главна служба за ревизију. У свом Мишљењу, Министарство није дало сагласност Предузећу да покрене поступак повећања основног капитала (докапитализацију), и сагласно наведеном, Предузеће није извршило повећање основног капитала јер није имало сагласност надлежног министарства у Влади Републике Српске, односно свог оснивача.

6. ПРИХОДИ ОД НАКНАДА

У Конвертибилним маркама Година која се завршава 31. децембра		
	2009.	2008.
Приходи од накнада за коришћење јавних путева:		
- у малопродајној цијени деривата нафте	43,487,909	51,872,300
- на годишњем нивоу од регистрације моторних и прикључних возила	30,692,589	32,089,877
- закуп путног појаса	1,769,598	2,555,614
- остале накнаде (напомена 3.9)	355,628	798,383
	<u>76,305,724</u>	<u>87,316,174</u>
Приходи од EUFOR-а по основу коришћења јавних путева	<u>-</u>	<u>114,719</u>
	<u>76,305,724</u>	<u>87,430,893</u>

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА
НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године
7. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У Конвертибилним маркама	Година која се завршава	31. децембра	2009.	2008.
Приходи од донације Владе РС за реконструкцију локалних путева у РС				8,000,000	16,900,000
Приходи од донација Владе РС за помоћ финансирања плаћања ПДВ-а за пројекте који се финансирају од међународне помоћи или кредита				1,800,000	2,300,000
Приходи од укидања донација нематеријалних улагања				2,829,265	1,320,513
Приходи од осталих донација				315,943	-
Приходи од укидања дугорочних резервисања:					
- за судске спорове				942,694	87,650
- за примања запослених				23,656	-
Добици од продаје опреме и нематеријалних улагања				15,821	25,709
Добици од продаје сталних средстава намијењених за продају				-	10,182
Наплаћена отписана потраживања				121,519	-
Остали приходи				40,762	1,443
				14,089,660	20,645,497

Приходи од донације Владе Републике Српске ("Влада РС") за реконструкцију локалних путева у Републици Српској у пословној 2009. години у укупном износу од 8,000,000 Конвертибилних марака се односе на бесповратно донирана новчана средства од стране Владе Републике Српске, а на основу одлука о суфинансирању изградње саобраћајне инфраструктуре у локалним заједницама. Донирана средства су уплаћена током 2009. године и намијењена су за суфинансирање изградње локалних путева у Републици Српској.

Приходи од донација Владе РС за помоћ финансирања плаћања ПДВ-а за пројекте који се финансирају од међународне помоћи или кредита у износу од 1,800,000 Конвертибилних марака за 2009. годину се односе на бесповратно донирана новчана средства Предузећу у току 2009. године од стране Владе Републике Српске.

8. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ

	У Конвертибилним маркама	Година која се завршава	31. децембра	2009.	2008.
Трошкови материјала				21,624	31,495
Трошкови горива и енергије				103,209	118,638
				124,833	150,133

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

9. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2009.	
	2008.	
Бруто зараде	2,062,069	2,065,856
Накнаде радницима за зимницу и огрев	506,359	579,656
Накнада за коришћење годишњег одмора (регрес)	444,023	441,145
Накнада за топли оброк	220,118	220,541
Накнаде члановима надзорног одбора и одбора за ревизију	63,902	42,702
Накнада за превоз запослених	31,004	30,930
Остали лични расходи и накнаде	46,535	17,586
	<u>3,374,010</u>	<u>3,398,416</u>

Накнаде радницима за зимницу и огрев, као и накнада за коришћење годишњег одмора (регрес), су исплаћене у току 2009. године на основу одлука директора Предузећа, а у складу са Правилником о раду. Наведеним одлукама утврђена је висина накнаде за зимницу и огрев у износу од по 2,650 Конвертибилних марака по запосленом, односно висина накнаде за коришћење годишњег одмора (регрес) у висини од 4,500 Конвертибилних марака по запосленом.

10. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2009.	
	2008.	
Трошкови услуга изrade пројекта и техничког надзора	114,111	742,993
Трошкови одржавања основних средстава	85,339	75,139
ПТТ услуге	83,368	85,332
Трошкови закупнина	10,200	13,008
Трошкови рекламе и пролаганде	21,184	20,817
Трошкови осталих услуга	22,415	16,808
Трошкови накнада	-	3,038
Трошкови и дневнице за службена путовања	48,779	37,772
Трошкови консултантских услуга	303,274	-
Трошкови услуга по уговорима о дјелу	17,907	5,092
Трошкови ревизорских услуга и услуга усавршавања	133,273	66,612
Трошкови непроизводних услуга	108,586	72,876
Трошкови репрезентације	41,568	34,312
Трошкови осигурања	13,836	5,917
Трошкови платног промета	11,341	17,766
Индиректни порези и доприноси	120,454	125,894
Трошкови оглашавања	57,448	55,529
Остали нематеријални трошкови	20,000	20,020
Губици по основу расходовања и отписа опреме	980	73,559
Губици по основу продаје основних средстава	-	49,887
Исправка вриједности потраживања од купаца	679,499	482,261
Исправка вриједности осталих потраживања	-	47,143
Трошкови спорова и судских рјешења	135,706	313,526
Остали расходи	-	54,217
	<u>2,029,268</u>	<u>2,419,518</u>

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

10. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ (наставак)

Трошкови консултантских услуга у 2009. години износе 303,274 Конвертибилне марке и цјелокупно се односе на консултантске услуге фактурисане од стране ино добављача (Corporate Construction solutions consulting, Велика Британија), а по основу Уговора о консултантским услугама од 22. јануара 2009. године. Наведене услуге се односе на услуге у вези са надзором над Пројектом обнове путева у Босни и Херцеговини.

11. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2009.	2008.
Приходи од камата	2,308,715	1,906,325
Позитивне курсне разлике	75	29
	2,308,790	1,906,354

12. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2009.	2008.
Расходи камата по кредитима	1,546,292	1,832,617
Накнада за одобравање кредита	-	586,749
Затезне камате	-	235
Негативне курсне разлике	43,994	33
	1,590,286	2,419,634

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

13. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	Путеви и путна инфраструктура	Остале нематерија- лна улагања	У Конвертибилним маркама 2009. и 2008. година	
			Нематери- јална улагања у припреми	Укупно нематеријална улагања
Набавна вриједност				
Станje, 1. јануар 2008. године	4,906,109,592	273,004	163,518,913	5,069,901,509
Набавке у току периода	7,232,852	2,689	95,600,342	102,835,883
Преноси	15,326,567	-	(15,326,567)	-
Расходовања	(623,331)	-	-	(623,331)
Станje, 31. децембар 2008. године	<u>4,928,045,680</u>	<u>275,693</u>	<u>243,792,688</u>	<u>5,172,114,061</u>
Набавке у току периода	5,986,988	12,250	150,256,675	156,255,913
Преноси	113,170,625	-	(113,170,625)	-
Пренос на земљиште	-	-	(24,473)	(24,473)
Донације	-	-	1,663,600	1,663,600
Продаја	(5,192)	-	-	(5,192)
Станje, 31. децембар 2009. године	<u>5,047,198,101</u>	<u>287,943</u>	<u>282,517,865</u>	<u>5,330,003,909</u>
Исправка вриједности				
Станje, 1. јануар 2008. године	292,075,779	201,887	-	292,277,666
Амортизација у току године	9,306,334	68,867	-	9,375,201
Расходовања	(549,772)	-	-	(549,772)
Станje, 31. децембар 2008. године	<u>300,832,341</u>	<u>270,754</u>	<u>-</u>	<u>301,103,095</u>
Амортизација у току године	13,045,359	7,327	-	13,052,686
Продаја	(4,212)	-	-	(4,212)
Станje, 31. децембар 2009.године	<u>313,873,488</u>	<u>278,081</u>	<u>-</u>	<u>314,151,569</u>
Садашња вриједност				
- 31. децембар 2009. године	<u>4,733,324,613</u>	<u>9,862</u>	<u>282,517,865</u>	<u>5,015,852,340</u>
- 31. децембар 2008. године	<u>4,627,213,339</u>	<u>4,939</u>	<u>243,792,688</u>	<u>4,871,010,966</u>

Нематеријална улагања у припреми, са станјем на дан 31. децембра 2009. године у укупном износу од 282,517,865 Конвертибилних марака, највећим дијелом, у износу од 231,909,283 Конвертибилне марке, односе се на улагања у изградњу дионице аутопута Бања Лука – Градишака, као и реконструкцију клизишта на Чемерну у укупном износу од 22,735,596 Конвертибилних марака, који нису били завршени и активирани до дана састављања финансијских извјештаја за 2009. годину.

У току 2009. године, Предузеће је у периоду изградње ауто пута, као и изградње и реконструкције регионалних и магистралних путева на територији Републике Српске, извршило капитализацију дијела трошкова позајмљивања насталих у току пословне 2009. године, у укупном износу од 1,782,003 Конвертибилне марке, а у складу са МРС 23 "Трошкови позајмљивања". Стопа капитализације коришћена приликом утврђивања износа трошкова позајмљивања који се могу капитализовати у току изградње путева у 2009. години износи 2.10%.

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

14. АВАНСИ ЗА НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	У Конвертибилним маркама	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Аванси за нематеријална улагања:			
- Интеграл инжењеринг а.д., Лакташи	47,713,462	15,159,415	
- Конструктор инжењеринг д.д., Сплит (Хрватска)	3,343,128	8,351,876	
- Нискоградња д.о.о., Лакташи	2,639,704	8,319,605	
- Vidoni SpA, Удине (Италија)	1,574,360	4,147,895	
- остали	<u>1,510,130</u>	<u>2,254,671</u>	
	<u>56,780,784</u>	<u>38,233,462</u>	

Аванси за нематеријална улагања на дан 31. децембра 2009. године износе 56,780,784 Конвертибилне марке, и цјелокупно се односе на дате авансе добављачима за извођење радова на регионалним и магистралним путевима у Републици Српској, као и на ауто путу Грађишка - Бања Лука. Најзначајнији износ се односи на авансе уплаћене предузећу Интеграл инжењеринг а.д., Лакташи у току 2008. и 2009. године у укупном износу од 47,713,462 Конвертибилне марке, од чега се износ од 47,145,131 Конвертибилну марку односи на авансе по основу реконструкције магистралног пута Гацко - Фоча (трајно решење клизишта на превоју Чемерно).

15. НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМА

	У Конвертибилним маркама	2009. и 2008. година	
	Земљиште и грађевински објекти	Опрема	Укупно
Набавна вриједност			
Станje, 1. јануар 2008. године	4,516,286	2,560,675	7,076,961
Набавке у току периода	-	721,031	721,031
Продаја	-	(645,827)	(645,827)
Станje, 31. децембар 2008. године	<u>4,516,286</u>	<u>2,635,879</u>	<u>7,152,165</u>
Набавке у току периода	-	12,578	12,578
Донос са нематеријалних улагања у припреми	24,473	-	24,473
Расходовања	-	(100,721)	(100,721)
Станje, 31. децембар 2009. године	<u>4,540,759</u>	<u>2,547,736</u>	<u>7,088,495</u>
Исправка вриједности			
Станje, 1. јануар 2008. године	506,504	1,498,902	2,005,406
Амортизација у току периода	58,588	294,559	353,147
Продаја	-	(411,016)	(411,016)
Станje, 31. децембар 2008. године	<u>565,092</u>	<u>1,382,445</u>	<u>1,947,537</u>
Амортизација у току периода	58,588	283,054	341,642
Расходовања	-	(100,721)	(100,721)
Станje, 31. децембар 2009. године	<u>623,680</u>	<u>1,564,778</u>	<u>2,188,458</u>
Садашња вриједност			
- 31. децембар 2009. године	<u>3,917,079</u>	<u>982,958</u>	<u>4,900,037</u>
- 31. децембар 2008. године	<u>3,951,194</u>	<u>1,253,434</u>	<u>5,204,628</u>

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

16. АВАНСИ ЗА НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМУ

Аванси за некретнине и опрему на дан 31. децембра 2009. године износе 6,219,528 Конвертибилних марака, и цјелокупно се односе на дате авансе добављачу "Интегра инжењеринг" д.о.о., Бања Лука за куповину новог пословног простора Предузећа, а на основу уговора број ОПУ 2/2009 од 8. јануара 2009. године.

17. ПОТРАЖИВАЊА ОД КУПАЦА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
Потраживања од купаца:		
- у земљи	5,964,701	5,388,722
Минус: Исправка вриједности потраживања	<u>(5,924,318)</u>	<u>(5,360,698)</u>
	<u>40,383</u>	<u>28,024</u>

Укупна бруто потраживања од купаца у земљи на дан 31. децембра 2009. године износе 5,964,701 Конвертибилну марку, и највећим дијелом, у износу од 5,782,832 Конвертибилне марке, односе се на потраживања по основу накнада за коришћење јавних путева у складу са члановима 55. и 56. Закона о јавним путевима (напомена 3.9, од тачке 3. до 9.). Предузеће је у потпуности извршило умањење вриједности потраживања за сва потраживања од купаца која нису наплаћена дуже од 90 дана, зато што према ранијем искуству сва потраживања чија су доспијећа преко 90 дана обично нису наплатива. Укупна исправка вриједности потраживања на дан 31. децембра 2009. године износи 5,924,318 Конвертибилних марака и представља 99.32% укупне бруто вриједности потраживања од купаца. Промјене на рачунима исправки вриједности потраживања су приказане у напомени 20 уз ове финансијске извјештаје.

Старосна структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2009. и 2008. године је следећа:

Период	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
0 - 90 дана	40,383	28,024
90 - 360 дана	1,165,436	1,732,732
преко 360 дана	<u>4,758,884</u>	<u>3,627,966</u>
	<u>5,964,703</u>	<u>5,388,722</u>

На дан 31. децембра 2009. године доспјела потраживања од купаца за које није извршена исправка вриједности старости до 90 дана износе 40,383 Конвертибилне марке. Просјечни период наплате потраживања од купаца у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2009. године је био изузетно дуг (око три године), и то због недовољне наплате потраживања по основу закупа јавног пута. Предузеће не обрачунава затезну камату купцима својих услуга за потраживања којима је протекао период доспијећа означен на сваком рјешењу (рачуну).

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

18. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
Краткорочни орочени депозити код банака:		
- Нова банка а.д., Бања Лука	7,800,000	-
- Raiffeisen банка БиХ д.д., Сарајево (подручна јединица Бања Лука)	6,300,000	6,600,000
- НЛБ Развојна банка а.д., Бања Лука	-	21,000,000
- Hypo Alpe-Adria-Bank а.д., Бања Лука	-	10,800,000
	14,100,000	38,400,000

Краткорочни депозити Предузећа код пословних банака у Републици Српској су орочени на период до годину дана, уз каматну стопу од 4.50% до 7.52% годишње, уз могућност автоматског продужења орочења под истим условима у случају да се уговор о орочењу не раскине или се не повуку депонована средства од стране Предузећа.

19. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА И АВР

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
Потраживања за преплаћени порез на додату вриједност		
Потраживања од запослених	5,254,361	2,935,223
Остале потраживања	2,589	1,373
Обрачунати а ненаплаћени приходи од камата	23,255	60,192
Обрачунати а ненаплаћени приходи од накнада из претходног периода	131,920	100,473
	134,527	115,489
	5,546,652	3,212,750
Минус: Исправка вриједности других потраживања	(47,144)	(70,536)
	5,499,508	3,142,214

20. ИСПРАВКЕ ВРИЈЕДНОСТИ ПОТРАЖИВАЊА

	У Конвертибилним маркама	
	2009. и 2008. година	
	Друга	
	потраживања	
	(напомена 19)	
Станje, 1. јануар 2008. године	Купци	
	(напомена 17)	
Исправке на терет текућег периода	4,878,437	23,393
	482,261	47,143
	Укупно	
	4,901,830	529,404
Станje, 31. децембар 2008. године	5,360,698	70,536
	Укупно	5,431,234
Исправке на терет текућег периода	679,499	-
Наплаћена отписана потраживања	(100,686)	(20,833)
Коначан отпис	(15,193)	(2,559)
	Укупно	679,499
	(121,519)	(17,752)
Станje, 31. децембар 2009. године	5,924,318	47,144
	Укупно	5,971,462

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

21. ГТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГТОВИНА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Текући рачуни	8,801,846	16,463,968
Издвојена новчана средства за ауто пут Градишак –		
Бања Лука	1,280,731	4,735,829
Девизни рачун	34,349,618	20,839
Благајна	4,990	6,429
	44,437,185	21,227,065

22. ДРЖАВНИ КАПИТАЛ

Предузеће је основано 5. марта 2004. године као правни сљедбеник Републичке дирекције за путеве која је била у саставу Министарства саобраћаја и веза Републике Српске. Предузеће је основано на основу члана 10. Закона о јавним путевима ("Службени гласник РС", број 51/04), као и на основу Одлуке Владе Републике Српске о оснивању Јавног предузећа "Путеви Републике Српске" од 22. јануара 2004. године. Оснивање Предузећа је уписано у судски регистар Основног суда у Бања Луци 5. марта 2004. године Рјешењем бр. УЛ 462/04.

Предузеће је организовано као јавно предузеће у складу са одредбама Закона о јавним предузећима ("Службени гласник РС", број 75/04), при чему је Влада Републике Српске једини оснивач са 100% власничким капиталом. Као оснивачки капитал Предузећа регистрована је књиговодствена вриједност основних средстава Републичке дирекције за путеве на дан 31. децембра 2003. године у износу од 159,800,540 Конвертибилних марака.

23. РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ

Ревалоризационе резерве Предузећа на дан 31. децембра 2009. године износе 4,447,954,094 Конвертибилне марке и у цјелисти се односе на евидентиране позитивне ефекте процјене нематеријалних улагања. Наиме, Предузеће је у току 2004. године извршило процјену вриједности јавних путева са стањем на дан 31. децембра 2004. године, и у својим пословним књигама извршило евидентирање ефеката процјене, који су имали за резултат повећање вриједности нематеријалних улагања и ревалоризационих резерви за износ од 4,427,161,466 Конвертибилних марака.

У току 2005. године Предузеће је извршило и процјену вертикалне сигнализације и одбојне ограде које нису биле обухваћене процјеном на дан 31. децембра 2004. године, и у својим пословним књигама евидентирало позитивне ефекте процјене у укупном износу од 20,792,628 Конвертибилних марака у корист ревалоризационих резерви.

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

24. ЗАКОНСКЕ РЕЗЕРВЕ

Законске резерве представљају издвајања из расподјеле добитка у складу са чланом 231. Закона о привредним друштвима, и то најмање у висини 5% од добитка текуће године умањене за губитак претходне године, све док те резерве, заједно са резервама капитала, не достигну висину од најмање 10% основног капитала, или статутом одређени већи дио основног капитала.

Законске резерве користе се за покриће губитка, а ако прелазе износ од 10% основног капитала, или статутом одређеног већег дијела основног капитала, могу се користити и за повећање основног капитала.

Надзорни одбор Предузећа је 14. августа 2009. године донио Одлуку о расподјели добити за 2008. годину, по којој се у корист законских резерви расподјељује 16,536,000 Конвертибилних марака.

25. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Дугорочни кредити:		
- у земљи	20,000,000	26,666,667
- у иностранству	143,165,687	46,025,106
	<u>163,165,687</u>	<u>72,691,773</u>
Минус: Текућа доспијећа дугорочних кредити:		
- у земљи	(6,666,667)	(6,666,667)
- у иностранству	(4,281,432)	(1,180,915)
	<u>(10,948,099)</u>	<u>(7,847,582)</u>
	<u>152,217,588</u>	<u>64,844,191</u>

Детаљан преглед обавеза по основу дугорочних кредити на дан 31. децембра 2009. године је дат у прилогу:

	Текуће доспијеће		Дугорочни дио	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
<i>Дугорочни кредити у земљи - по амортизованом трошку:</i>				
- НЈЛБ Развојна банка а.д., Бања Лука	6,666,667	6,666,667	13,333,333	20,000,000
	<u>6,666,667</u>	<u>6,666,667</u>	<u>13,333,333</u>	<u>20,000,000</u>
<i>Дугорочни кредити у иностранству - по амортизованом трошку:</i>				
- Европска банка за обнову и развој (EBRD 31788)	3,568,734	1,180,915	33,902,986	11,809,137
- Европска банка за обнову и развој (EBRD 37543)	712,698	-	16,399,870	1,741,774
- Европска инвестициониа банка (EIB 23255)	-	-	48,895,750	9,779,150
- Европска инвестициониа банка (EIB 23599)	-	-	35,204,940	21,514,130
- Свјетска банка (WB IDA 4371 BOS)	4,281,432	1,180,915	138,884,255	<u>44,844,191</u>
	<u>10,948,099</u>	<u>7,847,582</u>	<u>152,217,588</u>	<u>64,844,191</u>

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

25. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ (наставак)

НЛБ Развојна банка а.д., Бања Лука

У складу са Уговором о дугорочном кредиту са НЛБ Развојном банком а.д., Бања Лука, Предузећу је одобрен кредит за финансирање изградње дијела аутопута Градишка - Бања Лука у укупном износу од 40,000,000 Конвертибилних марака, са роком враћања од 6 година (12 полугодишњих ануитета), почевши од 30. јуна 2007. године. Каматна стопа на позајмљена средства је у висини тромјесечног EURIBOR-а, увећаног за маржу од 2.4% годишње.

Европска банка за обнову и развој (EBRD)

- 1) Дугорочне обавезе по основу кредита добијеног од Европске банке за обнову и развој (EBRD) са стањем на дан 31. децембра 2009. године у укупном износу од 37,471,720 Конвертибилних марака (еквивалент EUR 19,158,986) се односе на обавезе по основу субсидијарног Уговора о кредиту (пројекту) са EBRD од 1. децембра 2004. године (Уговор број 31788), који је потписан на укупан износ од EUR 31,407,900 (еквивалент 61,428,513 Конвертибилних марака). Уговор је потписан од стране Босне и Херцеговине, Републике Српске, EBRD и Предузећа (на свим појединачним нивоима). Предмет Уговора је помоћ у финансирању изградње путева у Босни и Херцеговини (европски коридор Vc и ауто пут Градишка - Бања Лука, као и консултантске услуге у вези са наведеним пројектима). Кредит ће се отплаћивати у 22 једнаке полугодишње рате (22. јуна и 22. децембра сваке године), почевши од 22. јуна 2009. године, па до 22. децембра 2019. године.

До дана састављања ових финансијских извјештаја за 2009. годину, Предузеће је повукло укупно 38,255,023 Конвертибилне марке (еквивалент EUR 19,559,483) од укупно одобрених средстава од EBRD по наведеном Уговору. Уговорена каматна стопа је промјенљива, и кретала се у распону од 5.53% до 5.79% годишње. Неповучени (неискоришћени) дио одобрених кредитних средстава на дан 31. децембра 2009. године износи 23,173,490 Конвертибилних марака (еквивалент EUR 11,848,417).

- 2) Дугорочне обавезе по основу другог кредита добијеног од EBRD са стањем на дан 31. децембра 2009. године у износу од 17,112,568 Конвертибилних марака (еквивалент EUR 8,749,517) се односе на обавезе по основу субсидијарног Уговора о пројекту рехабилитације путева број 37543 од 18. јула 2007. године, који је потписан са EBRD на укупан износ од EUR 30,000,000 (еквивалент 58,674,900 Конвертибилних марака). Као и претходно наведени уговор о кредиту са EBRD (број 31788), и овај уговор је потписан од стране Босне и Херцеговине, Републике Српске, EBRD и Предузећа (на свим појединачним нивоима). Кредит ће се отплаћивати у 24 једнаке полугодишње рате (5. јуна и 5. децембра сваке године), почевши од 5. децембра 2010. године до 5. јуна 2022. године. Уговорена каматна стопа је промјенљива, и кретала се око 6% годишње за досадашњи дио повучених средстава. Неповучени (неискоришћени) дио одобрених кредитних средстава на дан 31. децембра 2009. године износи 41,562,332 Конвертибилне марке (еквивалент EUR 21,250,483).

Наведени Уговор о кредиту са EBRD садржи и одредбе према којима Предузеће мора да, почевши од 1. јануара 2009. године, испуни одређене захтјеве, укључујући одржавање једног финансијског показатеља (степен покривености дуга не мањи од 1.1), израчунатог на основу финансијских извјештаја састављених у сагласности са Међународним стандардима финансијског извјештавања. Са стањем на дан 31. децембра 2009. године Предузеће је испуњавало прописани показатељ по уговору о кредиту са EBRD-ом.

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

25. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ (наставак)

Европска инвестициона банка (EIB)

- 1) Дугорочне обавезе по основу кредита добијеног од Европске инвестиционе банке (EIB) са стањем на дан 31. децембра 2009. године у укупном износу од 48,895,750 Конвертибилних марака (еквивалент EUR 25,000,000) се односе на обавезе по основу кредита намијењеног за изградњу II фазе ауто пута Градишча – Бања Лука. Дана 17. новембра 2005. године Европска инвестициона банка (EIB) је потписала Уговор о кредиту број 2004-0329 са Босном и Херцеговином у укупној вриједности од EUR 65,000,000 (еквивалент 127,128,950 Конвертибилних марака). Предмет Уговора је пројекат "Национални путеви: Бања Лука - Градишча, дионица аеродром Маховљани - Лакташи - Градишча".

Рок отплате кредита је 25 година, уз grace период од шест година. Каматна стопа је фиксна или промјенљива, и то EURIBOR уколико се транша повлачи у EUR, односно LIBOR уколико се транша повлачи у USD или GBP, увећана за маржу од 0.55% годишње. Отплата транше са фиксном каматном стопом је у једнаким полугодишњим или годишњим ратама главнице, односно у једнаким годишњим или полугодишњим ануитетима уколико је камата унапријед обрачуната. Неповучени (неискоришћени) дио одобрених кредитних средстава на дан 31. децембра 2009. године износи 78,233,200 Конвертибилних марака (еквивалент EUR 40,000,000).

- 2) Дугорочне обавезе по основу кредита добијеног од Европске инвестиционе банке (EIB) са стањем на дан 31. децембра 2009. године у укупном износу од 35,204,940 Конвертибилних марака (еквивалент EUR 18,000,000) се односе на обавезе по основу кредита намијењеног за рехабилитацију путева у Републици Српској. Дана 5. септембра 2006. године EIB је потписао Уговор број 2005-0408 са Босном и Херцеговином у укупној вриједности од 40,000,000 EUR (еквивалент 78,233,200 Конвертибилних марака). Предмет уговора је пројекат "Санација путева у Републици Српској".

Рок отплате кредита је 25 година, уз grace период од шест година. Каматна стопа је фиксна или промјенљива, и то EURIBOR уколико се транша повлачи у EUR, односно LIBOR уколико се транша повлачи у USD или GBP. Отплата транше са фиксном каматном стопом је у једнаким полугодишњим или годишњим ратама главнице, односно у једнаким годишњим или полугодишњим ануитетима уколико је камата унапријед обрачуната. Неповучени (неискоришћени) дио одобрених кредитних средстава на дан 31. децембра 2009. године износи 43,028,260 Конвертибилих марака (еквивалент EUR 22,000,000).

Свјетска банка - Међународна агенција за развој (WB-IDA)

Дугорочне обавезе по основу кредита добијеног од Свјетске банке – Међународне агенције за развој (WB-IDA) са стањем на дан 31. децембра 2009. године у укупном износу од 4,480,709 Конвертибилних марака (еквивалент EUR 2,290,950) се односе на обавезе по основу кредита намијењеног за обнову путне инфраструктуре. Босна и Херцеговина је дана 22. маја 2008. године потписала Споразум о финансирању са Свјетском банком – Међународном агенцијом за развој (WB-IDA), број 4371-BOS. На основу наведеног споразума Босна и Херцеговина је потписала подуговор са Републиком Српском, док је Влада Републике Српске потписала уговор о кредиту са Предузећем. Расположиви износ по кредиту је 8,200,00 SDR (специјалних права вучења).

Намјена кредита је обнова путне инфраструктуре, побољшање сигурности путева и обезбеђивање техничке помоћи. Крајњи рок расположивости кредитних средстава је 31. децембар 2011. године. Кредит се отплаћује у 20 рата, прва рата доспијева 5. децембра 2017. године, док посљедња доспијева 15. јуна 2027. године. Неповучени (неискоришћени) дио одобрених кредитних средстава на дан 31. децембра 2009. године износи 12,957,362 Конвертибилих марака.

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

25. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ (наставак)

Доспијеће укупних обавеза по основу дугорочних кредита приказано је у следећој табели:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
Текуће доспијеће (до 1 године)	10,948,099	7,847,582
- од 1 до 2 године	11,859,772	7,920,155
- од 2 до 3 године	11,859,772	7,992,729
- од 3 до 4 године	5,193,105	7,992,729
- од 4 до 5 година	5,193,105	1,840,755
- преко 5 година	118,111,834	39,097,823
	163,165,687	72,691,773

26. РАЗГРАНИЧЕНИ ПРИХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
Разграничен приходи по основу примљених донација за изградњу аутопута Бања Лука - Грађишка	155,583,403	138,133,821
Разграничен приходи по основу примљених донација за изградњу регионалних и магистралних путева и објекта	148,541,604	91,657,043
	304,125,007	229,790,864

Разграничен приходи по основу примљених донација се односе на приходе разграничене по основу примљених донација (новчаних средстава) од Босне и Херцеговине (Републике Српске) за изградњу аутопутева, односно изградњу и реконструкцију регионалних и магистралних путева и објекта на територији Републике Српске, а у складу са МРС 20 "Рачуноводствено обухватање државних донација и објављивање државне помоћи".

Кретања на разграниченим приходима у 2009. и 2008. години су била следећа:

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2009.	2008.
Станje, 1. јануар	229,790,864	119,939,314
Пренос у приходе периода	(3,086,533)	(1,320,513)
Примљене донације у току године	77,420,676	111,172,063
Станje, 31. децембар	304,125,007	229,790,864

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

27. ОБАВЕЗЕ ЗА БЕНЕФИЦИЈЕ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ

Резервисања за бенефиције за запослене са стањем на дан 31. децембра 2009. године у износу од 115,201 Конвертибилну марку се односе на резервисања по основу обрачуна садашње вриједности акумулираних права запослених Предузећа на отпремнице и јубиларне награде, у складу са МРС 19 "Примања запослених". Основне претпоставке коришћене приликом обрачуна наведених резервисања објелодањене су у напомени 3.12.

Кретања на обавезама за бенефиције за запослене у 2009. години су била сљедећа:

	У Конвертибилним маркама		
	Година која се завршава		
	31. децембра		
	2009.	2008.	
Стање, 1. јануар	126,200	123,395	
Резервисања на терет текућег резултата	12,657	29,637	
Исплаћене бенефиције запосленима у току периода	(23,656)	(26,832)	
Стање, 31. децембар	<u>115,201</u>	<u>126,200</u>	

28. РЕЗЕРВИСАЊА

	У Конвертибилним маркама		
	31. децембар	31. децембар	
	2009.	2008.	
Судски спорови	5,912,227	7,060,902	
Резервисања за гаранције примљене од извођача радова за отклањање евентуалних недостатака у гарантном периоду	10,668,630	5,808,191	
	<u>16,580,857</u>	<u>12,869,093</u>	

Кретања на резервисањима у 2009. и 2008. години су била сљедећа:

	У Конвертибилним маркама		
	Година која се завршава		
	31. децембра		
	2009.	2008.	
Стање, 1. јануар	12,869,093	11,045,902	
Резервисања на терет текућег резултата	-	487,642	
Укидање резервисања за износ плаћених судских спорова	(205,981)	(269,277)	
Пренос у корист прихода текућег периода	(942,694)	(87,650)	
Повећање резервисања	8,367,813	4,447,421	
Смањење резервисања	(3,507,374)	(2,754,945)	
Стање, 31. децембар	<u>16,580,857</u>	<u>12,869,093</u>	

Дугорочна резервисања за гаранције примљене од извођача радова се односе на резервисања по основу отклањања евентуалних недостатака у гарантном периоду приликом реконструкције и изградње јавних путева од стране извођача радова које је Предузеће ангажовало.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

29. ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДОБАВЉАЧИМА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Добављачи:		
- у земљи	8,101,616	15,298,875
- у иностранству	6,179,952	1,623,154
	14,281,568	16,922,029

30. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ И ПВР

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Примљени аванси	56,557	46,979
Преплате неидентификованих купаца по основу накнада за коришћење јавног пута	139,076	108,427
Обавезе за нето зараде и накнаде зарада	192,538	-
Обавезе за порез и доприносе на зараде	108,477	16,106
Обавезе за накнаду за коришћење шума	50,177	54,679
Остале обавезе за накнаде	373	378
Обавезе за доприносе који терете трошкове	6,410	-
Обавезе за порез на добит	32,309	-
Обавезе према запосленима	15,236	-
Разграничен ПДВ садржан у датим авансима добављачима	836,446	2,338,779
Резервисање за трошкове одржавања јавних путева	2,000,000	188,000
Обавезе за камате	566,418	524,775
Остале обавезе	6,111	-
	4,010,128	3,278,123

Разграничен порез на додату вриједност (ПДВ) садржан у датим авансима добављачима са стањем на дан 31. децембра 2009. године у износу од 836,446 Конвертибилних марака се односи на разграничења у складу са чланом 55. Закона о порезу на додату вриједност, по којем је прималац аванса обавезан да изда авансну фактуру уплатиоцу аванса (напомена 14) прије испоруке робе (услуге). Овако формирана авансна фактура представља основ за евидентирање излазног ПДВ-а продавца, односно улазног ПДВ-а купца робе (услуге).

Резервисања за трошкове одржавања јавних путева у износу од 2,000,000 Конвертибилних марака се односе на резервисања формирана по основу Одлуке Владе Републике Српске, а по којој се одобрава Предузећу да изврши финансирање изградње локалних јавних путева у општинама Републике Српске, у укупном износу од 2,000,000 Конвертибилних марака, а које Предузеће није извршило у току 2009. године. На основу наведене Одлуке Владе Републике Српске Предузеће је извршило резервисање на терет текућих трошкова одржавања регионалних и магистралних путева у 2009. години.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

31. ПРЕУЗЕТЕ ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ КРЕДИТА

Као што је објелодањено у напомени 25 уз финансијске извјештаје, Предузеће је потписало пет уговора о кредитима са Европском банком за обнову и развој (EBRD), Европском инвестиционом банком (EIB) и Свјетском банком (WB-IDA) на укупан износ од 342,903,634 Конвертибилне марке (еквивалент EUR 175,323,844). До дана састављања финансијских извјештаја за 2009. годину Предузеће је, по основу наведених пет уговора о кредитима, укупно користило 143,948,990 Конвертибилних марака (еквивалент EUR 73,599,950), односно неискоришћени (неповучени) дио кредита на дан 31. децембра 2009. године износи 198,954,644 Конвертибилних марака (еквивалент EUR 101,723,894).

	У Конвертибилним маркама			
	31. децембар 2009.		31. децембар 2008.	
	Уговорено	Неповучено	Уговорено	Неповучено
Кредитор:				
- Европска банка за обнову и развој (31788)	61,428,513	23,173,490	61,428,513	48,438,461
- Европска банка за обнову и развој (37543)	58,674,900	41,562,332	58,674,900	56,933,126
- Европска инвестициониа банка (23255)	127,128,950	78,233,200	127,128,950	117,349,800
- Европска инвестициониа банка (23599)	78,233,200	43,028,260	78,233,200	56,719,070
- Свјетска банка (WB IDA 4371 BOS)	17,438,071	12,957,362	-	-
	342,903,634	198,954,644	325,465,563	279,440,457

У складу са наведена два уговора о кредитима са EBRD-ом, Предузеће је у обавези да плаћа и камату на неповучени дио одобрених средстава у висини од 0.5% годишње. У току 2009. године није било обрачуна камата по наведеном основу.

32. СУДСКИ СПРОВОРИ

На дан 31. децембра 2009. године, против Предузећа се води значајан број судских спорова по основу надокнаде штета насталих на путевима Републике Српске. У складу са чланом 31. Закона о јавним путевима, Предузеће је у обавези да кориснику пута надокнади штету која је проузрокована стањем пута усљед неадекватног одржавања. Према процјени руководства Предузећа, потенцијалне штете које могу произаћи из судских спорова који се воде против Предузећа на дан 31. децембра 2009. године износе 5,912,227 Конвертибилних марака, не укључујући ефекте потенцијалних затезних камата. Такође, вриједност спорова које Предузеће води против дужника износи 415,775 Конвертибилних марака.

Руководство Предузећа је извршило процјену евентуалних потенцијалних губитака који могу настати за Предузеће по основу ових судских спорова. У финансијским извјештајима за 2009. годину Предузеће је извршило резервисање за потенцијалне губитке по основу судских спорова у износу од 5,912,227 Конвертибилних марака (напомена 28), док за износ потенцијалних затезних камата руководство Предузећа сматра да не би могло имати негативан исход за Предузеће, и да Предузеће неће бити изложено материјално значајним потенцијалним губицима по наведеним основама.

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

33. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

У току свог редовног пословања, Предузеће ступа у односе са повезаним лицима. Повезана лица обухватају оснивача Предузећа (Влада Републике Српске, напомена 1), као и надлежна министарства у Влади Републике Српске. Највећи дио пословних трансакција са повезаним лицима се односи на донације од стране Владе Републике Српске по основу изградње, реконструкције, рехабилитације и одржавања локалних, магистралних и регионалних путева, као и ауто путева на територији Републике Српске.

У току 2009. године, укупан износ наведених донација од стране Владе Републике Српске је био 77,420,676 Конвертибилних марака, а које су евидентиране као дио разграниченог прихода (напомена 26), док је износ наведених донација у 2008. години био 111,172,063 Конвертибилне марке.

Поред наведеног, износи прихода и расхода из трансакција обављених са повезаним лицима у току 2009. и 2008. године су били сљедећи:

У Конвертибилним маркама	Година која се завршава
	31. децембра
2009.	2008.

ИЗВЈЕШТАЈ О УКУПНОМ РЕЗУЛТАТУ

ПРИХОДИ

а) Остали пословни приходи:

- Влада Републике Српске (Министарство саобраћаја и веза РС)	9,800,000	19,200,000
Укупно приходи	<u>9,800,000</u>	<u>19,200,000</u>

РАСХОДИ

а) Трошкови одржавања локалних путева:

- Влада Републике Српске (Министарство саобраћаја и веза РС)	10,000,000	16,900,000
--	------------	------------

б) Трошкови нето личних примања кључног руководећег особља и чланова надзорног одбора

Укупно расходи	<u>10,248,382</u>	<u>17,205,967</u>
(Расходи)/приходи, нето	<u>(448,382)</u>	<u>1,994,033</u>

Трансакције са повезаним лицима су извршене под условима који су еквивалентни условима који преовлађују у независним трансакцијама.

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

**34. ФОРМИРАЊЕ ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА "АУТОПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ",
БАЊА ЛУКА**

- a) Дана 10. новембра 2006. године Влада Републике Српске је донијела Одлуку о оснивању Јавног предузећа "Аутопутеви Републике Српске", Бања Лука ("Службени гласник РС", број 111/06). Наведеном Одлуком је дефинисано да ће оснивачки капитал новоформираног Јавног предузећа "Аутопутеви Републике Српске", Бања Лука (у даљем тексту: "Аутопутеви РС") износити укупно 10,000,000 Конвертибилних марака, чији оснивач ће бити Влада Републике Српске. Дана 28. јануара 2009. године регистровано је и оснивање Јавног предузећа "Аутопутеви Републике Српске", Бања Лука које би требало да се бави пословима у вези са финансирањем и изградњом аутопутева у Републици Српској, односно пословима којима се до сада, између остalog, бавило Предузеће.

b) У току 2010. године (16. марта 2010. године) Предузеће је са Аутопутевима РС закључило посебан Уговор о примопредаји права и обавеза по основу изградње аутопутева у Републици Српској број 01-345-1519/10 ("Уговор"). Наведеним Уговором обје стране су сагласно констатовале да је Предузеће у периоду од 2005. до 2009. године обављало послове организације, финансирања и изградње сљедећих пројеката у вези са аутопутевима у Републици Српској:
  - изградње Фазе I аутопута Градишак – Бања Лука, дионица Маховљани – Гламочани,
  - изградње Фазе II аутопута Градишак – Бања Лука, дионица Градишак – Маховљани,
  - израде пројектне документације за изградњу Маховљанске петље и
  - израду пројектне документације за изградњу аутопута Бања Лука – Добој.

Уговорне стране су се такође сагласиле да се сва права и обавезе у вези са пројектима изградње аутопутева пренесу са Предузећа на Аутопутеве РС, односно да се искњиже из пословних књига Предузећа, и евидентирају у пословним књигама Аутопутева РС на дан 31. марта 2010. године. Дана 24. марта 2010. године Влада Републике Српске је, у функцији скупштине оба предузећа, дала сагласност на наведени Уговор. У складу са наведеним, Предузеће је саставило посебан подбиланс имовине и обавеза на дан 31. марта 2010. године, који би требало да буде основ за пренос цјелокупне имовине и обавеза, након добијања сагласности свих кредитора на пренос обавеза са Предузећа на Аутопутеве РС.

Предузеће је у поступку добијања сагласности од стране кредитора, који су финансирали наведене пројекте у вези са изградњом аутопутева, за пренос својих обавеза са Предузећа на Аутопутеве РС. Након добијања свих неопходних сагласности, Предузеће ће изршити пренос свих права и обавеза у вези са аутопутевима у Републици Српској на предузеће Аутопутеви РС.

Као што је претходно наведено, Предузеће је саставило посебан подбиланс на дан 31. марта 2010. године, а који ће бити основа за пренос права и обавеза када се добију све неопходне сагласности кредитора:

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

34. **ФОРМИРАЊЕ ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА "АУТОПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ",
БАЊА ЛУКА (наставак)**

У Конвертибилним маркама
31. март
2010.

АКТИВА

Стална имовина

Нематеријална улагања	236,844,227
Аванси за нематеријална улагања	5,820,947
	<u>242,665,174</u>

Обртна имовина

Готовински еквиваленти и готовина	31,498,870
	<u>31,498,870</u>

Укупна актива

274,164,044

ПАСИВА

Дугорочне обавезе и резервисања

Дугорочни кредити	99,175,266
Разграничен приходи	155,583,404
Резервисања	7,315,034
	<u>262,073,704</u>

Краткорочне обавезе

Текуће доспијеће дугорочних обавеза	10,235,401
Обавезе према добављачима	146,307
Остале краткорочне обавезе и ПВР	1,708,632
	<u>12,090,340</u>

Укупна пасива

274,164,044

35. **ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА**

35.1. *Информације о сегментима*

Предузеће је усвојило МСФИ 8 "Оперативни сегменти" и почело да га примјењује од 1. јануара 2009. године. Наведени МСФИ 8 захтијева идентификовање оперативних сегмената на бази интерних извјештаја о компонентама Предузећа које се редовно прегледају од стране руководилаца надлежних за доношење кључних одлука, а у циљу алокације адекватних ресурса наведеним сегментима, као и анализе њихових резултата. Информације о сегментима су анализиране на бази врста услуга које пружају оперативни дијелови Предузећа.

На дан 31. децембра 2009. године, извјештајни сегменти Предузећа, у складу са МСФИ 8, су следећи:

1. Регионални и магистрални путеви и
2. Аутопутеви.

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

35. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА (наставак)

35.2. Приходи и резултати сегмената

Приходи и резултати сегмената за годину која се завршава на дан 31. децембра 2009. године дати су у прегледу који слиједи:

У Конвертибилним маркама			
2009. година	Регионални и магистрални путеви	Аутопутеви	Укупно
Пословни приходи			
Приходи од накнада	76,305,724	-	76,305,724
Остали пословни приходи	13,832,392	257,268	14,089,660
	<u>90,138,116</u>	<u>257,268</u>	<u>90,395,384</u>
Пословни расходи			
Трошкови одржавања магистралних и регионалних путева	(58,181,985)	-	(58,181,985)
Трошкови одржавања локалних путева	(10,000,000)	-	(10,000,000)
Трошкови материјала, горива и енергије	(124,833)	-	(124,833)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(3,374,010)	-	(3,374,010)
Трошкови амортизације	(13,394,328)	-	(13,394,328)
Трошкови резервисања	(12,657)	-	(12,657)
Остали пословни расходи	(2,029,268)	-	(2,029,268)
	<u>(87,117,081)</u>	<u>-</u>	<u>(87,117,081)</u>
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК	<u>3,021,035</u>	<u>257,268</u>	<u>3,278,303</u>
Финансијски приходи/(расходи)			
Финансијски приходи	2,308,790	-	2,308,790
Финансијски расходи	(1,333,018)	(257,268)	(1,590,286)
	<u>975,772</u>	<u>(257,268)</u>	<u>718,504</u>
Добитак прије опорезивања	<u>3,996,807</u>	<u>-</u>	<u>3,996,807</u>
Порез на добитак	-	-	-
НЕТО ДОБИТАК	<u>3,996,807</u>	<u>-</u>	<u>3,996,807</u>
Остали укупни резултат	-	-	-
Укупни резултат за годину	<u>3,996,807</u>	<u>-</u>	<u>3,996,807</u>

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

35. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА (наставак)

35.2. Приходи и резултати сегмената (наставак)

Приходи и резултати сегмената за годину која се завршава на дан 31. децембра 2008. године дати су у прегледу који слиједи:

У Конвертибилним маркама			
2008. година	Регионални и магистрални путеви	Аутопутеви	Укупно
Пословни приходи			
Приходи од накнада	87,430,893	-	87,430,893
Остали пословни приходи	20,112,851	532,646	20,645,497
	<u>107,543,744</u>	<u>532,646</u>	<u>108,076,390</u>
Пословни расходи			
Трошкови одржавања магистралних и регионалних путева	(61,553,453)	-	(61,553,453)
Трошкови одржавања локалних путева	(20,662,000)	-	(20,662,000)
Трошкови материјала, горива и енергије	(150,133)	-	(150,133)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(3,398,416)	-	(3,398,416)
Трошкови амортизације	(9,728,348)	-	(9,728,348)
Трошкови резервисања	(517,279)	-	(517,279)
Остали пословни расходи	(2,419,518)	-	(2,419,518)
	<u>(98,429,147)</u>	<u>-</u>	<u>(98,429,147)</u>
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК	<u>9,114,597</u>	<u>532,646</u>	<u>9,647,243</u>
Финансијски приходи/(расходи)			
Финансијски приходи	1,906,354	-	1,906,354
Финансијски расходи	(1,886,988)	(532,646)	(2,419,634)
	<u>19,366</u>	<u>(532,646)</u>	<u>(513,280)</u>
Добитак прије опорезивања	<u>9,133,963</u>	<u>-</u>	<u>9,133,963</u>
Порез на добитак	-	-	-
НЕТО ДОБИТАК	<u>9,133,963</u>	<u>-</u>	<u>9,133,963</u>
Остали укупни резултат	-	-	-
Укупни резултат за годину	<u>9,133,963</u>	<u>-</u>	<u>9,133,963</u>

Приходи и резултати сегмената приказани у претходним табелама (за 2009. и 2008. годину) представљају приходе генерисане од накнада и остале приходе од екстерних купаца. Није било прихода између сегмената у току године (2009. и 2008. године).

Рачуноводствене политике извјештајних сегмената су идентичне као и рачуноводствене политике Предузећа описане у напомени 3. Добитак сегмента представља профит сваког сегмента, са укљученом алокацијом свих трошкова, и то на бази прихода остварних од стране сваког сегмента посебно. То представља критеријум који се извјештава према руководиоцима надлежним за доношење кључних одлука, у циљу алокације адекватних ресурса сегментима, као и анализе њихових резултата.

Приходи Предузећа од накнада су детаљно приказани у напомени 6 уз финансијске извјештаје.

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембар 2009. године

35. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА (наставак)

35.3. Средства и обавезе сегмената

Средства и обавезе сегмената са стањем на дан 31. децембра 2009. године дати су у прегледу који слиједи:

31. децембар 2009. године	Регионални и магистрални путеви	У Конвертибилним маркама		
		Аутопутеи	Укупно	
СРЕДСТВА				
Стална имовина				
Нематеријална улагања	4,779,573,021	236,279,319	5,015,852,340	
Аванси за нематеријална улагања	50,930,993	5,849,791	56,780,784	
Некретнине и опрема	4,900,037	-	4,900,037	
Аванси за некретнине и опрему	6,219,528	-	6,219,528	
	<u>4,841,623,579</u>	<u>242,129,110</u>	<u>5,083,752,689</u>	
Обртна имовина				
Дати аванси	23,890	-	23,890	
Потраживања од купаца	40,383	-	40,383	
Краткорочни финансијски пласмани	14,100,000	-	14,100,000	
Друга потраживања и АВР	5,499,508	-	5,499,508	
Готовински еквиваленти и готовина	9,975,888	34,461,297	44,437,185	
	<u>29,639,669</u>	<u>34,461,297</u>	<u>64,100,966</u>	
Укупна средства	<u>4,871,263,248</u>	<u>276,590,407</u>	<u>5,147,853,655</u>	
ОБАВЕЗЕ				
Дугорочне обавезе и резервисања				
Дугорочни кредити	56,085,519	96,132,069	152,217,588	
Разграничен приходи	148,541,604	155,583,403	304,125,007	
Обавезе за бенефиције за запослене	115,201	-	115,201	
Резервисања	9,265,821	7,315,036	16,580,857	
	<u>214,008,145</u>	<u>259,030,508</u>	<u>473,038,653</u>	
Краткорочне обавезе				
Текуће доспијеће дугорочних обавеза	712,698	10,235,401	10,948,099	
Обавезе према добављачима	8,173,401	6,108,167	14,281,568	
Остале краткорочне обавезе и ПВР	2,793,797	1,216,331	4,010,128	
	<u>11,679,896</u>	<u>17,559,899</u>	<u>29,239,795</u>	
Укупне обавезе	<u>225,688,041</u>	<u>276,590,407</u>	<u>502,278,448</u>	

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

35. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА (наставак)

35.3. Средства и обавезе сегмената (наставак)

Средства и обавезе сегмената са стањем на дан 31. децембра 2008. године дати су у прегледу који слиједи:

31. децембар 2008. године	Регионални и магистрални путеви	У Конвертибилним маркама		
		Аутопутеви	Укупно	
СРЕДСТВА				
Стална имовина				
Нематеријална улагања	4,708,703,790	162,307,176	4,871,010,966	
Аванси за нематеријална улагања	23,602,281	14,631,181	38,233,462	
Некретнине и опрема	5,204,628	-	5,204,628	
Дугорочна потраживања	7,529	-	7,529	
	<u>4,737,518,228</u>	<u>176,938,357</u>	<u>4,914,456,585</u>	
Обртна имовина				
Дати аванси	2,594	-	2,594	
Потраживања од купаца	28,024	-	28,024	
Краткорочни финансијски пласмани	26,462,909	11,937,091	38,400,000	
Друга потраживања и АВР	3,142,214	-	3,142,214	
Готовински еквиваленти и готовина	16,490,176	4,736,889	21,227,065	
	<u>46,125,917</u>	<u>16,673,980</u>	<u>62,799,897</u>	
Укупна средства	<u>4,783,644,145</u>	<u>193,612,337</u>	<u>4,977,256,482</u>	
ОБАВЕЗЕ				
Дугорочне обавезе и резервисања				
Дугорочни кредити	23,255,903	41,588,288	64,844,191	
Разграничен приходи	91,657,042	138,133,822	229,790,864	
Обавезе за бенефиције за запослене	126,200	-	126,200	
Резервисања	9,891,877	2,977,216	12,869,093	
	<u>124,931,022</u>	<u>182,699,326</u>	<u>307,630,348</u>	
Краткорочне обавезе				
Текуће доспијеће дугорочних обавеза	-	7,847,582	7,847,582	
Обавезе према добављачима	15,931,963	990,066	16,922,029	
Остале краткорочне обавезе и ПВР	1,202,760	2,075,363	3,278,123	
	<u>17,134,723</u>	<u>10,913,011</u>	<u>28,047,734</u>	
Укупне обавезе	<u>142,065,745</u>	<u>193,612,337</u>	<u>335,678,082</u>	

У циљу праћења резултата сегмената и алокације адекватних ресурса између сегмената, укупна средства и обавезе су алоциране у извјештајне сегменте. Средства која се заједнички користе од стране извјештајних сегмената, као и обавезе које су заједничке за сегменте, алоциране су на бази остварених прихода сваког извјештајног сегмента засебно.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

35. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА (наставак)

35.4. Информације у вези са највећим купцима

Усљед природе и начина генерисања прихода од накнада за коришћење јавних путева (напомене 3.9 и 6), Предузеће нема значајну концетрацију великих купаца од којих би евентуално зависила висина прихода Предузећа, али има значајну зависност од разних органа и институција Републике Српске од којих директно зависи износ и висина накнада које Предузеће остварује у свом пословању (Влада РС, надлежна министарства у Влади РС, и други).

35.5. Географске информације

Земља поријекла Предузећа је Босна и Херцеговина, и Предузеће цјелокупне своје приходе остварује на територији Босне и Херцеговине.

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ

Управљање ризиком капитала

Не постоји формални оквир за управљање ризиком капитала Предузећа. Надзорни одбор Предузећа разматра капитални ризик, на основама ублажавања ризика и ујверења да ће Предузеће бити у могућности да одржи принцип сталности пословања, истовремено максимизирајући повећање профита власника, преко оптимизације дуга и капитала. Структура капитала Предузећа укључује кредите (објашњени у напомени 25), готовину и готовинске еквиваленте и капитал који се састоји од државног капитала, резерви и нераспоређеног добитка. Надзорни одбор Предузећа прегледа структуру капитала по потреби. На основу тог прегледа Предузеће уравнотежава структуру капитала преко нових дугорочних инвестиција, као и узимања нових кредита или откупа постојећих. Цјелокупна стратегија Предузећа за управљање капиталом је непромијењена.

Показатељи задужености Предузећа са стањем на крају периода били су следећи:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Задуженост (а)	163,165,687	72,691,773
Готовина и готовински еквиваленти	44,437,185	21,227,065
Нето задуженост	118,728,502	51,464,708
Капитал (б)	4,645,575,207	4,641,578,400
Рацио укупног дуговања према капиталу	0.03	0.01

(а) Дуговање се односи на дугорочне обавезе и краткорочне кредите, као и текућа доспијећа дугорочних обавеза.

(б) Капитал укључује државни капитал, резерве и нераспоређени добитак.

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

Значајне рачуноводствене политике

Значајне рачуноводствене политике и усвојена начела, укључујући критеријум за признавање, основе мјерења и основе признавања прихода и расхода за сваку категорију финансијске имовине, финансијских обавеза и капитала, детаљније су објашњене у напомени 3 уз финансијске извјештаје.

Категорије финансијских инструмената

Категорије финансијских инструмената су приказане у наредној табели:

У Конвертибилним маркама	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.

Финансијска имовина

Пласмани и потраживања (укључујући готовинске еквиваленте и готовину) 115,310,943 97,889,703

Финансијске обавезе - по амортизованом трошку 177,946,042 89,824,265

У свом редовном пословању, Предузеће је, у различитом обиму, изложено одређеним финансијским ризицима, и то: тржишном ризику (који обухвата ризик од промјене курса страних валута, ризик од промјене каматних стопа и ризик од промјене цијена), ризику ликвидности и кредитном ризику.

Управљање ризицима у Предузећу је усмјерено на минимизирање потенцијалних негативних утицаја на финансијско стање и пословање Предузећа у ситуацији неизвесности финансијских тржишта. Управљање ризицима дефинисано је рачуноводственим политикама Предузећа.

Предузеће не ступа у трансакције са изведеним финансијским инструментима, као што су својови каматних стопа или форварди. Поред тога, у години која се завршава на дан 31. децембра 2009. године, Предузеће није вршило трговање финансијским инструментима.

Тржишни ризик

(a) Ризик од промјене курса страних валута

Руководство Предузећа сматра да Предузеће није значајно изложено ризику од промјене курса страних валута приликом пословања у земљи и иностранству, јер углавном обавља своје пословне трансакције у локалној валути (Конвертибилна марка), као и у EUR за који је Конвертибилна марка везана фиксним валутним курсом (1 EUR = 1.95583 Конвертибилних марака), изузев за дугорочне обавезе по основу кредита исказане у SDR. Књиговодствена вриједност финансијске имовине и обавеза Предузећа у страним валутама на дан извјештавања је сљедећа:

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

Тржишни ризик (наставак)

(a) Ризик од промјене курса страних валута (наставак)

	У Конвертибилним маркама			
	Имовина	Обавезе	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
EUR	34,350,237	12,576,646	138,684,978	47,648,260
USD	2	27	-	-
YPY	8	141	-	-
SDR	-	-	4,480,709	-
	34,350,247	12,576,814	143,165,687	47,648,260

Предузеће је извршило анализу осјетљивости по основу евентуалне промјене курса SDR-а, по претпостављеној стопи од 1% годишње. У случају да је курс SDR на обавезе по новчаним кредитима на дан 31. децембра 2009. године био већи/мањи за 1% на годишњем нивоу, уз остале непромијењене варијабле, нето добитак Предузећа за 2009. годину био би мањи/већи за износ од 89,600 Конвертибилних марака, као резултат већег/мањег износа курсних разлика.

(б) Ризик од промјене каматних стопа

Предузеће је изложено разним ризицима који, кроз ефекте промјена висине тржишних каматних стопа, дјелују на његов финансијски положај и токове готовине.

Обзиром да Предузеће нема значајну каматоносну имовину, приходи Предузећа су у значајној мјери независни од промјене тржишних каматних стопа.

Ризик Предузећа од промјена фер вриједности каматних стопа проистиче првенствено из обавеза по основу примљених дугорочних кредита од банака и међународних финансијских институција. Кредити примљени по промјенљивим каматним стопама излажу Предузеће каматном ризику токова готовине, док кредити примљени по фиксним каматним стопама излажу Предузеће ризику промјене фер вриједности каматних стопа. Током 2009. године, највећи дио обавеза по кредитима био је са варијабилном каматном стопом, која је везана за EURIBOR или LIBOR (напомена 25). Обавезе по кредитима са промјенљивим каматним стопама су највећим дијелом у страној валути (EUR).

Предузеће врши анализу изложености ризику од промјене каматних стопа на динамичкој основи узимајући у обзир алтернативне изворе финансирања и рефинансирања, прије свега за дугорочне обавезе, јер оне представљају најзначајнију каматоносну позицију. Предузеће још увијек не врши своп промјенљиве за фиксну каматну стопу или обратно, али предузима одговарајуће мјере ради обезбеђења кредита од банака под повољнијим условима.

У случају да је каматна стопа на обавезе по новчаним кредитима на дан 31. децембра 2009. године била већа/мања за 1% на годишњем нивоу, уз остале непромијењене варијабле, нето добитак Предузећа за 2009. годину био би мањи/већи за износ од 280,000 Конвертибилних марака (2008. године - 260,000 Конвертибилних марака), као резултат већег/мањег расхода камата.

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

Тржишни ризик (наставак)

(в) Ризик од промјене цијена

Предузеће није изложено значајнијем ризику од промјене цијена власничких хартија од вриједности обзиром да Предузеће нема значајних улагања класификованих у извјештају о финансијском положају као средства расположива за продају, или као финансијска средства по фер вриједности чији се ефекти промјена у фер вриједности исказују у извјештају о укупном резултату.

Такође, Предузеће је изложено ризику промјена цијена накнада за коришћење јавних путева (напомена 3.9) услед чињенице да се цијене накнада одређују на основу одлука Владе Републике Српске, а у складу са члановима 55. и 56. Закона о јавним путевима.

Ризик ликвидности

Управљање ликвидношћу је централизовано на нивоу Предузећа. Предузеће својом имовином и обавезама управља на начин који му обезбеђује да у сваком тренутку испуњава све своје обавезе.

Предузеће располаже довольним износом високо ликвидних средстава (готовина и готовински еквиваленти, као и орочени депозити код пословних банака), као и континуираним приливом новчаних средстава од накнада који омогућава да своје обавезе измирује у року доспијећа.

Предузеће не користи финансијске деривате.

У циљу управљања ризиком ликвидности, Предузеће је усвојило финансијске политике којима је дефинисана дисперзија у нивоима одлучивања приликом набавке одређених добара/услуга. Ова дисперзија је обезбиђењена утврђивањем лимита до којих поједина лица или органи у Предузећу одлучују о некој набавци.

Рочност доспијећа финансијске имовине и обавеза Предузећа на дан 31. децембра 2009. и 2008. године:

Финансијска имовина	Пондерисана просјечна каматна стопа	У Конвертибилним маркама				
		до 1 мјесец	1 - 6 мјесеци	6 - 12 мјесеци	1 - 20 година	Укупно
31. децембар 2009.						
Без камата		-	56,773,757	-	-	56,773,757
Инструменти по фиксној каматној стопи	3%	45,770,301	14,523,000	-	-	60,293,301
Укупно		<u>45,770,301</u>	<u>71,296,757</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>117,067,058</u>
31. децембар 2008.						
Без камата		-	38,318,950	-	-	38,318,950
Инструменти по фиксној каматној стопи	3%	21,440,306	39,965,343	-	-	61,405,649
Укупно		<u>21,440,306</u>	<u>78,284,293</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>99,724,599</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

Ризик ликвидности (наставак)

Финансијске обавезе	Пондерисана просјечна каматна стопа	У Конвертибилним маркама				
		до 1 мјесец	1 - 6 мјесеци	6 - 12 мјесеци	1 - 20 година	Укупно
31. децембар 2009.						
Без камата		14,780,355	-	-	-	14,780,355
Инструменти по фиксној каматној стопи	5.5%	2,164,719	3,583,033	5,747,752	159,828,467	171,323,971
Укупно		16,945,074	3,583,033	5,747,752	159,828,467	186,104,326
31. децембар 2008.						
Без камата		-	17,077,435	-	-	17,077,435
Инструменти по фиксној каматној стопи	5%	-	4,487,514	4,421,875	68,412,445	77,321,834
Укупно		-	21,564,949	4,421,875	68,412,445	94,399,269

Преглед доспијећа финансијских инструмената (имовине и обавеза) је направљен на основу недисконтованих новчаних токова финансијске имовине и обавеза, укључујући и камате на ту имовину које ће бити зарађене (осим на средства за која Предузеће очекује да ће се новчани ток појавити у другом периоду), односно на основу најранијег датума када се од Предузећа може тражити да плати насталу обавезу.

Кредитни ризик

Кредитни ризик настаје код готовине и готовинских еквивалената, депозита у банкама и финансијским институцијама, потраживања од правних и физичких лица и преузетих обавеза, и односи се на ризик да друга страна неће испунити своје уговорне обавезе према Предузећу, што ће резултирати финансијским губитком Предузећа.

Предузеће је изложено кредитном ризику у ограниченој мјери. Обезбеђење од кредитног ризика успостављено је предузимањем одређених мјера и активности на нивоу Предузећа.

Поред тога, Предузеће нема значајну концентрацију кредитног ризика у вези са потраживањима, јер има велики број међусобно неповезаних купаца са појединачно малим износима дуговања. Поред онемогућавања даљег коришћења услуга, користе се и следећи механизми наплате: репограмирање дуга, компензације са правним лицима, утужења, вансудска поравнања и остало.

Фер вриједност

Финансијска средства Пласмани и потраживања (готовина и готовински еквиваленти)	У Конвертибилним маркама 31. децембар 2009.		У Конвертибилним маркама 31. децембар 2008.	
	Књиго- водствена вриједност	Фер вриједност	Књиго- водствена вриједност	Фер вриједност
	115,310,943	115,310,943	97,889,703	97,889,703
Финансијске обавезе Повериоци и кредити	177,946,042	177,946,042	89,824,265	89,824,265

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

Фер вриједност (наставак)

Претпоставке које су коришћене за процјену тренутне тржишне вриједности финансијских средстава/обавеза су следеће:

- За краткорочне пласмане, позајмице и обавезе, књиговодствена вриједност је приближна фер вриједности због њиховог кратког рока доспијећа. За израчунавање фер вриједности осталих финансијских средстава и обавеза користи се метод дисконтовања будућих новчаних токова по тренутној тржишној каматној стопи, која је на располагању Предузећу за сличне финансијске инструменте.

37. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Република Српска и Босна и Херцеговина тренутно имају више закона који регулишу разне порезе уведене од стране надлежних органа. Порези који се плаћају укључују порез на додату вриједност, порез на добитак и порезе на плате (социјалне порезе), заједно са другим порезима. Поред тога, закони којима се регулишу ови порези нису били примјењивани дуже вријеме за разлику од развијенијих тржишних привреда; док су прописи којим се врши имплементација ових закона често нејасни или не постоје. Сходно томе, у погледу питања везаних за poreske законе ограничен је број случајева који се могу користити као примјер. Често постоје разлике у мишљењу међу државним министарствима и организацијама везано за правну интерпретацију законских одредби што може довести до неизвјесности и сукоба интереса. Пореске пријаве, заједно са другим областима законског регулисања (на примјер, питања царина и девизне контроле) су предмет прегледа и контрола од више овлашћених органа којима је законом омогућено прописивање јако строгих казни и затезних камата.

Тумачење poreskih законова od стране poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Preduzeća mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu biti osporene od стране poreskih vlasti i Preduzeće može biti određen dodatni izнос porезa, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o Poreskoj upravi Republike Srpske, period za starjelosti poreske obavese je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obavesa u roku od pet godina od trenutka kada je obavezna nastala. Ove činjenice uticu da poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini буде значајнији od onog u zemљама са развијенијим poreskim sistemom.

38. ТЕКУЋА ЕКОНОМСКА СИТУАЦИЈА И ЊЕН УТИЦАЈ НА ПОСЛОВАЊЕ ПРЕДУЗЕЋА

Како што се и очекивало, у току 2009. године Предузеће је, као и већина других привредних субјекта у Republici Srpskoj, било под одређеним утицајем финансијске кризе и погоршаних економских услова на тржишту Republike Srpske и Bosne i Hercegovine. Вјероватно је да ће Предузеће и у 2010. години, а можда и послије тога, пословати у отежаним и неизвјесним привредним околностима, и то као посљедица слабљења општих економских активности у Republici Srpskoj и Bosni i Hercegovini. Утицај ове кризе на пословне операције Предузећа није могућ у цјелости предвидјети, и због тога постоји елемент опште неизвјесности.

ЈП "ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ", БАЊА ЛУКА

**НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године**

**38. ТЕКУЋА ЕКОНОМСКА СИТУАЦИЈА И ЊЕН УТИЦАЈ НА ПОСЛОВАЊЕ
ПРЕДУЗЕЋА (наставак)**

До сада, текућа финансијска криза је имала индиректан утицај на финансијско стање и перформансе Предузећа, прије свега због значајног смањења прихода од накнада за коришћење јавних путева, те услед опште економске кризе и знатног смањења прихода од донација од стране Владе Републике Српске (напомене 6 и 7). Погоршавајућа економска ситуација ће највјероватније утицати и на даља кретања на тржишту Републике Српске, Босне и Херцеговине и окружења, што може резултовати у додатном смањењу пословних активности Предузећа. Ово може директно утицати на износе очекиваних прихода од основне дјелатности Предузећа у 2010. години.

39. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примијењени за прерачун девизних позиција извјештаја о финансијском положају у Конвертибилне марке, за поједине главне валуте су били сљедећи:

	Конвертибилних марака	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
ЕУРО - EUR	1.9558	1.9558
Амерички долар - USD	1.3641	1.3873
Британска фунта - GBP	2.1635	2.0076
Швајцарски франак - CHF	1.3146	1.3071